

ЗВІТ

**про роботу науково-дослідного
Центру соціальної й демографічної політики
та управління «ДЕМОС» (за 2018 рік)**

Науково-дослідний Центр «ДЕМОС» створено при кафедрі теоретичної та прикладної економіки Інституту адміністрування та післядипломної освіти НУ «Львівська політехніка» в березні 2017 року. (Положення про роботу Центру. Наказ ректора НУ «ЛП» від 01.03.2017р. №11-2-10) // Електронний ресурс. - Спосіб доступу: <http://lp.edu.ua/demos>

Метою Центру є проведення наукових досліджень, виконання науково-дослідних робіт, надання науково-технічних послуг, виготовлення науково-технічної продукції на замовлення підприємств, організацій, установ та фірм, провадження інноваційної діяльності, а також забезпечення умов для здійснення підготовки фахівців, у т.ч. фахівців вищої наукової кваліфікації. Зокрема, до основних напрямів та завдань діяльності Центру відносяться: проведення науково-дослідних робіт у соціальній та гуманітарній сферах життєдіяльності людини, соціуму, держави; оцінювання, аналізування і прогнозування соціально-гуманітарних явищ та процесів; розробка програм та проведення спеціальних маркетингових та соціологічних досліджень ринку праці та ринку освітніх послуг; техніко-економічне обґрунтування проектів соціального розвитку територій на замовлення органів влади різного рівня; організація та проведення наукових і науково-практичних заходів з проблем соціально-гуманітарного розвитку тощо), а також здійснення маркетингу, провадження інноваційної діяльності, сприяння підготовці студентів, аспірантів і докторантів, вирішення актуальних наукових і науково-технічних проблем економіки, співпраця з підприємствами, вищими навчальними закладами, установами, компаніями, у т.ч. закордонними.

Організаційно-адміністративна діяльність:

- Забезпечено проведення науково-методичних семінарів Центру - планування тематики, визначення відповідальних доповідачів, інформування учасників заходів, а також висвітлення новин на сайті (Садова У.Я.).
- Забезпечено загальні умови проведення наукових досліджень у рамках реалізації пошукових Проектів Центру (Садова У.Я.). Зокрема, Проекті регіонального розвитку, який реалізовується у Львівській області за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу (розпорядник коштів Міністерство регіонального розвитку). Тема проекту - «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення». Замовник проекту – ЛОДА. Особа, відповідальна за проект - Садова Уляна Ярославівна. Виконавці - Сорочак О.З., Гринькевич О.С., Теслюк Р.Т., Левицька О.О., Вільчинська О.М., Біль М.М., Степура Т.М., Бачинська М.В., Скорик Г.І., Данилюк Л.Г., Степура А.Л., Левочко М.В., Голубицький С.С., Новицька Ю.І.) [Лист Першого заступника Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України В.А.Негоди №7/1-261 від 5.01.2018 р. на ЛОДА)].

○ Науково-пошукова та дослідна діяльність:

Реалізовано наукові проекти та подано заявки на участь у конкурсі:

- Організовано та взято безпосередню участь у реалізації I етапу науково-дослідної роботи «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення» (Назва I етапу - «Технічне завдання на створення бази даних про зайнятість випускників ЗПТО і ЗВО» № ДР 0118U007052). Договір №31-76/2018 (Термін виконання 10.2018-12-2018 рр. Джерело фінансування – КПКВК 2751270; Науковий керівник Садова У.Я.). Загальний обсяг

фінансування за рік – 1027,809 тис. грн. Планова вартість робіт по I етапу 394074 тис. грн. Фактична вартість робіт по I етапу – 389644 тис. грн. (Витяг з Протоколу №12/1 засідання науково-технічної ради НУ «Львівська політехніка» від 14 грудня 2018 року). *Текст остаточного наукового Звіту про виконання науково-дослідженої роботи - додається.*

Зокрема, за звітний період виконано наступні завдання:

- Розроблено технічне завдання на створення бази даних про зайнятість випускників ЗПТО і ЗВО.
- Підготовлено методичний інструментарій для анкетування роботодавців та випускників ЗПТО і ЗВО Львівської області.
- Розроблено анкету «Потреба у кваліфікованих кадрах і якість їх підготовки» з метою вивчення вимог щодо загальних і професійних компетентностей випускників.
- Сформовано макети вихідних і вихідних таблиць для бази даних про випускників ЗПТО і ЗВО і роботодавців.
- Проаналізовано міжнародний досвід з реалізації проектів, пов'язаних з моніторингом працевлаштування випускників та їх промоції з використанням он-лайн ресурсів.
- Досліджено особливості працевлаштування випускників закладів вищої та професійно-професійної освіти у Львівській області.
- Підготовлено інструментарій для анкетування іноземних студентів Львівщини з метою вивчення якості їх професійної підготовки, працевлаштування і трудової мобільності.
- Створено веб-сайт Проекту для його промоції і зворотнього зв'язку із стейкхолдерами: <https://intellectlviv.com/>

Науково-методична та науково-організаційна діяльність:

Організовано та проведено науково-методичні семінари за планом роботи НДЦ «ДЕМОС»:

❖ Садова У., Гринькевич О. Моніторинг конкурентоспроможності освіти в проектних розробках НДЦ «ДЕМОС» (за результатами роботи науково-методичного семінару НДЦ «Демос», 26 січня 2018 р.). - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/8123/attachments/seminar_26_01_18_ed.pdf

❖ Садова У., Левицька О. На шляху відродження економіки регіону: від глобальних проблем до локальних ініціатив (за результатами роботи науково-методичного семінару НДЦ «Демос», 2 лютого 2018 р.). - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/8200/attachments/dem_sem_econ_reg-2018.pdf

❖ Садова У., Степура Т., Яричевська Я. Кластери і кластерні стратегії розвитку економіки регіону (За результатами науково-практичного семінару представників академічної, освітнянської, професійної спільноти та влади Львівщини - НУ «Львівська політехніка», 20 березня 2018 р.). - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/8629/attachments/demos_sem_clust-2018.pdf

❖ Садова У., Гринькевич О. Від наукового проекту до освітньо-промислового НУВу (за результатами зустрічі в НУ «Львівська політехніка» керівництва Департаменту економічної політики ЛОДА з керівниками та науковцями провідних національних університетів, наукових академічних установ м. Львова, 02 березня 2018 р.). - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/8438/attachments/demos_prezent_hub-2018.pdf

❖ Садова У.Я. За підсумками Першої громадської презентації проекту регіонального розвитку « Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ЗПТО і ЗВО прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення» (Львівська обласна державна адміністрація, 21 квітня 2018 року). - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/9014/attachments/prev_proj_demos-2018.pdf

❖ Садова У. Китай далекий і близький (За результатами науково-методичного семінару викладачів та студентів НУ «Львівська політехніка» та відомих сходознавців – китаїстом та засновником видавництва «Safran Book» Світланою Призинчук і доцентом архітектури, знавцем арабської мови Оксаною Панченко, 19.вересня 2018 р.)- [Електронний ресурс]. –

Спосіб доступу: <http://lp.edu.ua/news/2018/u-lvivskiy-politehnici-na-zustrichi-z-vidomymy-shodoznavcyamy-govoryly-pro-kytay-ta-yogo>

❖ Садова У. Шляхи вдосконалення організації освітнього процесу у ЗПТО Львівщини: роль моніторингу кар'єри випускників. За результатами робочої зустрічі з реалізації Проекту регіонального розвитку “Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників закладів вищої та професійно-технічної освіти прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення” (28 листопада 2018 р.). - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу:

http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/11111/attachments/demos_zustrich_z_zpto_29_11-2018.pdf

❖ Садова У.Я. Наука на допомогу бізнесу: від ідей до спільної праці (за результатами зустрічі з роботодавцями Львівщини з питань працевлаштування випускників ЗВО і ЗПТО і формування регіонального замовлення на їх підготовку, 7 грудня 2018 року). - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу:

http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/11227/attachments/demos_zustrich_m-robotodavci_2018.pdf

Участь в організації та роботі конференцій, нарад, семінарів:

❖ Садова У.Я., Угринович П.А. Достойні злети й нові форми взаємодії студентської наукової думки (за підсумками спільної студентської наукової конференції «Суспільно-географічні та гео економічні проблеми просторового розвитку регіонів» (Львів, 26 квітня 2018 року) - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу:

http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/9054/attachments/demos_stud_conf-2018.pdf

❖ Садова У.Я. Суспільні трансформації у ХХІ столітті: людина, держава, соціум За підсумками V всеукраїнської науково-практичної конференції (14 червня 2018 р., м.Львів). - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу:

http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/9517/attachments/konf_demos-maup-2018.pdf

❖ Садова У., Гринькевич О. III Форум місцевого розвитку: якісна освіта як запорука успіху регіонального розвитку (за результатами роботи III Форуму регіонального розвитку, 21-23 червня 2018 року). – [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу:

http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/9563/attachments/demos_forum_truskavec_2018.pdf

❖ Садова У., Гринькевич О. Проблеми трудової та освітньої міграції у фокусі інтересів вищої школи, влади і бізнесу (за результатами зустрічі, організованої Прес-центром «Гал-Інфо» 20 липня 2018р., Львів) - [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу:

http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/10178/attachments/demos_seminar-26_07_18.pdf

❖ Садова У. Академічна спільнота Галичини відзначає 100-річчя Національної Академії Наук України (за результатами Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові та освітні інституції Західного регіону України у контексті міжнародного співробітництва: сучасний стан і перспективи розвитку» (19 листопада 2018 року, Львів). – [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу:

❖ Садова У.Я., Бідак В.Я. Українська географічна наука: від історичних джерел до сучасності. За результатами роботи круглого столу до 110-річниці з дня народження професора Опанаса Ващенко - Львів, 13 грудня 2018р. - [Електронний ресурс]. Спосіб доступу:http://lp.edu.ua/sites/default/files/news/2018/11155/attachments/demos_seminar_vashchenka_2018.pdf

Участь в роботі конференцій, нарад, семінарів сторонніх організацій:

❖ Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція (Львів, 30 березня 2018 року) – Львів. *Теми виступів:* Садова У.Я. Диверсифікація міграційної активності населення прикордонного регіону в світлі концепції управління людськими ресурсами; Бачинська М.В. Міграційні ризики в системі управління людськими ресурсами – регіональний аспект; Бачинська М.В. Аналіз ринку праці в Україні: теоретичний аспект; Левицька О.О. Кадрове забезпечення сфери охорони здоров'я в умовах децентралізації і галузевої реформи.

❖ Міжнародний симпозіум «*Меншість серед більшості: українці Польщі*» // МІОК НУ

«ЛП» (25 квітня 2018 р.) Тема виступу «Трудова і освітня українсько-польська міграція: вчора, сьогодні, завтра» (Садова У.Я.).

❖ V-а Всеукраїнська науково-практична конференція «**Суспільні трансформації у XXI столітті: людина, держава, соціум**». (14 червня 2018 р.). Прага МАУП. Тема виступу «Нові види праці та зайнятості у регіональних стратегіях модернізації економіки» (Садова У.Я.); Проблеми науково-методичного забезпечення аналізу ринку міграційних послуг (Левицька О.О.)

❖ **III Форум місцевого розвитку**, м.Трускавець **Панельна дискусія**: Якісна професійно-технічна освіта як запорука успіху регіонального розвитку. **Напрям**: Можливості для підтримки регіонального та місцевого розвитку (21-23 червня 2018 р.). Тема виступу «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників закладів вищої та професійно-технічної освіти прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення» (Садова У.Я., Гринькевич О.С.).

❖ **Відкрита дискусія** (Open Discussion) щодо проблем трудової та освітньої міграції з України (20 липня 2018 р.). Прес-клуб Гал-інфо. Тема виступу «Українська трудова міграція – трансформується» (Садова У.Я.).

❖ XVIII Міжнародна науково-практична конференція «**Конкурентоспроможність національної економіки**» (4-5 жовтня 2018 р.) КНУ ім.Тараса Шевченка. – Тема виступу «Методичні аспекти оцінки умов відтворення людського потенціалу у регіоні: питання якості» (Садова У.Я.).

❖ XII Міжнародна науково-практична конференція «**Маркетинг і логістика в системі менеджменту**» (25-27 жовтня 2018 р.). НУ «Львівська політехніка». Тема виступу «Україно-китайська територіальна міграційна ситема: роль маркетингу в становленні та розвитку» (Садова У.Я.).

❖ Міжнародна науково-практична конференція «**Українське суспільство: еміграційний вимір**» (27 листопада 2018 р.) ІДСД ім М.Птухи НАНУ. Тема виступу «Сучасні виміри української міграції: суспільні трансформації і регіональні дослідження» (Садова У.Я.).

❖ Всеукраїнський науковий семінар «**Суспільна географія: наукові традиції і сучасні виклики**» (13 грудня 2018 року, Львів).- Львівський національний університет імені Івана Франка. – Тема виступу «Міграційні дослідження в умовах сучасних викликів людського розвитку: український контекст» (Садова У.Я.).

❖ **Міжнародна науково-практична конференція** (25 червня 2018 р.). – Полтава: Розвиток міграційної політики Польщі: від національної до загальноєвропейської системи переконань (Левицька О.О.).

❖ **Міжнародна науково-практична конференція** (м. Ужгород, 16-17 квітня 2018 року). – Ужгород Тема виступу: Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток ринків праці: регіональний аспект (Бачинська М.В.).

❖ **IV Міжнар. Наук.-практ. Конф.** (18-19 жовтня 2018 р., м. Черкаси). Тема виступу: Розвиток соціального туризму в Україні: перспективи нової зайнятості (Бачинська М. В.).

Підготовка наукових кадрів (керівництво аспірантами, докторантами, здобувачами, участь у роботі спеціалізованих вчених рад, рецензування дисертаційних робіт, підготовка експертних висновків по дисертаційним роботам, опонування дисертацій).

Керівництво аспірантами –

❖ Махонюк О.В. «Ринок міграційних послуг у системі чинників трансформації економіки регіону», (на кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика). Попередній захист відбувся 30 жовтня 2018 року в ДУ «ІРД імені Маріяна Долішнього НАН України).

❖ Бараняк І.С. «Формування і розвиток україно-німецької міграційної системи» (на кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика).

❖ Садова У.Я. Рецензування дисертаційної роботи *Куйбіди* Степана Васильовича «Формування (удосконалення) інструментів структурної перебудови національної

економіки”, подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03.– управління національним господарством.

.....
Підготовка відгуків на автореферати дисертаційних робіт та рецензій:

❖ *Садова У.Я. Відгук на автореферат дисертаційного дослідження Наумової Марії Олександрівни «Активізація соціального підприємництва як чинник підвищення якості життя населення», поданого на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика.*

❖ *Садова У.Я. Відгук на автореферат дисертаційної роботи Смалійчук Ганни Володимирівни на тему «Зовнішня трудова міграція населення України та її вплив на трансформацію ринку праці», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика*

❖ *Садова У.Я. Відгук на автореферат дисертаційного дослідження Корнієнко Олени Олексіївни «Соціально-економічний аспект регіональної асиметрії міграційних процесів», поданого на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика.*

❖ *Садова У.Я. Відгук на автореферат дисертаційної роботи Дворник Інни Володимирівни на тему «Формування доходів сільського населення», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика.*

❖ *Садова У.Я. Рецензія на рукопис навчального посібника доцента кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка Кузика Степана Петровича «Географія міжнародного туризму»*

Експертно-консультативна діяльність (участь в діяльності державних та громадських координаційних структур (рад, комітетів, комісій з відповідних проблем))

❖ *Садова У.Я. - Член науково-експертної ради при Департаменті економічної політики ЛОДА (Наказ Директора департаменту ЛОДА Р.Филипіва від 20.09.2017 № 43-ОС).*

Робота у складі спеціалізованих вчених рад, ДЕКів:

❖ *Садова У.Я. Член Вченої Ради по захисту докторських дисертацій Д 35.154.01 в ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.Долішнього НАН України».*

❖ *Садова У.Я. Голова ДЕК на кафедрі менеджменту організації Львівського Інституту МАУП. Напрямок підготовки «Менеджмент» Шифр 6.030601. Галузь знань 0306 «менеджмент і адміністрування. Спеціальність «Менеджмент організацій і адміністрування»; Шифр 7.03060101. – роки 2011-2013рр. та 2017 р.*

❖ *Садова У.Я. Член Експертної Комісії Інституту економіки та менеджменту НУ «Львівська політехніка» (Спеціальність «Менеджмент організацій»). Шифр 7.050201. Напрямок «менеджмент». Шифр 6.030601).*

Підготовка студентів до участі в наукових конференціях:

❖ *Голубицький С.С. Україно-Китайська територіальна міграційна система: роль маркетингу в становленні та розвитку // Маркетинг та логістика в системі менеджменту: тези доповідей XII Міжнародної науково-практичної конференції. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 296 с. (С.218 - 220) (0,14 д.а.). (кер. Садова У.Я.).*

❖ *Левочко М. В. Корпоративна соціальна відповідальність: екологічний вимір // Маркетинг та логістика в системі менеджменту : тези доповідей XII Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 25–27 жовтня 2018 р.). – Львів : Видавництво Львівської політехніки. – С. 228 – 230. (кер. Т. М. Степура)*

❖ *Степура А.Л. Українсько-словацька територіальна міграційна система: до маркетингового аналізу умов формування та розвитку / // Маркетинг та логістика в системі менеджменту : тези доповідей XII Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 25–27 жовтня 2018 р.). – Львів : Видавництво Львівської політехніки. – С. 230 – 232. (кер. Т. М. Степура).*

МОНІТОРИНГ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОСВІТИ В ПРОЕКТНИХ РОЗРОБКАХ НДЦ «ДЕМОС»

(за результатами роботи науково-методичного семінару НДЦ «Демос»,
26 січня 2018 р.)

СЕКТОРАЛЬНА ПІДТРИМКА – РЕЗУЛЬТАТ

№ п/п	Назва проекту	Обсяг фінансування, тис. грн.		
		Всього	державний бюджет	місцевий бюджет
Департамент архітектури та розвитку містобудування				
1	Історико-культурний парк «Древній Звенигород»	11 999,800	11 999,800	
2	Розробка інтегрованої стратегії просторового розвитку територій уздовж державного кордону України та Польщі	5 580,621	5 580,621	
Департамент економічної політики				
3	Інструменти розвитку бізнесу Львівської області	5 600,000	3 600,000	2 000,000
4	Нові точки зростання для сталого розвитку гірських територій Львівської області	25 778,400	25 778,400	
5	Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення	3 600,000	3 600,000	
ВСЬОГО по Департаменту економічної політики		34 978,40	32 978,40	2 000,00
Департамент паливно-енергетичного комплексу та енергозбереження				
6	Інформаційно-аналітична підтримка підвищення енергоефективності та інвестиційно-інноваційного розвитку господарського комплексу Львівської області	3 000,060	2 400,048	600,012
ЦЕНТРАЛЬНІ ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ (МІНОСВІТИ, МІНРЕГІОН)				
7	Карпатська мережа регіонального розвитку	48 980,200	44 240,200	0,000
8	Схід і Захід разом: будемо довіру зі шкільної парти	13 154,681	11 839,213	0,000
ВСІ ПРОЕКТИ		117 693,76	109 038,28	2 600,01

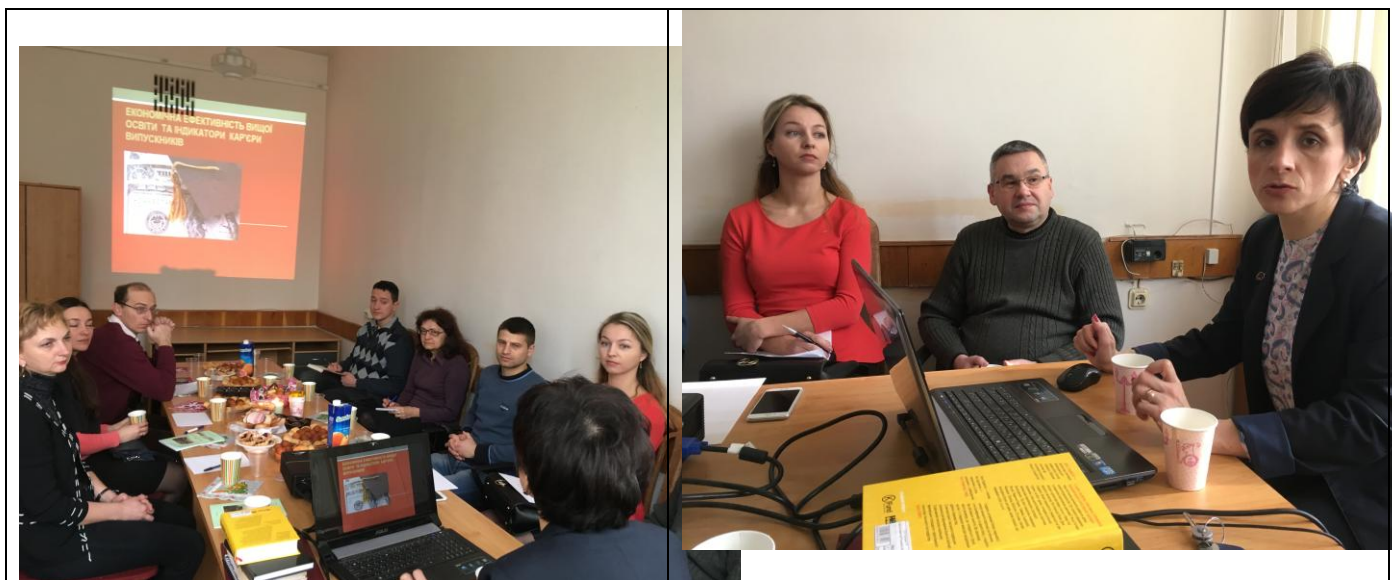
В Україні перший місяць зими традиційно наповнений святковими подіями Різдва. Емоційне піднесення, що практично «висить у повітрі» від колядок і щедрівок, наповнює робочі будні особливим ритмом. У науково-дослідному центрі соціальної й демографічної політики та управління «Демос» при ІАПО Національного університету «Львівська політехніка» емоції торжеств доповнені хорошою вісткою – проект, поданий на конкурс проектів, які будуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету в Україні в 2018-2020 роках, отриманих від Європейського Союзу, здобув перемогу (розпорядник коштів – Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, замовник – ЛОДА, вартість проекту 3,6 млн. грн.¹). З цієї нагоди 26 січня 2018 року в НДЦ відбувся науково-практичний семінар на тему «Моніторинг конкурентоспроможності освіти в проектних розробках НДЦ «Демос».

Роботу семінару розпочала д.е.н., проф. Садова У.Я. Звернувшись до присутніх з вітальним словом, вона підбила підсумки діяльності Центру за 2017 рік, ознайомила з особливостями організації секторальних/галузевих програм розвитку України «Стратегія - 2020», висловила надію, що нові проекти науковців продовжать практику інвестування знань

¹ Перелік проектів-переможців конкурсного відбору за результатами засідання конкурсної Комісії з відбору проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу від 27.12.2017 / Електронний ресурс. Спосіб доступу: <https://www.facebook.com/DepeconomyLODA/photos/a.464090590361030.1073741828.462801227156633/1160105347426214/?type=3&theater>

в розбудову регіону (початок другого туру аналогічного відбору проектів очікується весною 2018 року). Окреслюючи роль проекту-переможця «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення» в реалізації Стратегії розвитку Львівської області на період до 2020 року, організатор заходу наголосила, що реалізація Проекту спрямована на створення інформаційно-аналітичної бази даних про зайнятість випускників ВНЗ і ПТНЗ; розробку веб-порталу «Індикатори якості та ефективності професійної і вищої освіти Львівщини»; підвищення якості та ефективності підготовки у ПТНЗ і ВНЗ на основі удосконалення системи соціального партнерства з інститутами бізнесу і влади (за результатами виконання проекту передбачено підготовку методичних рекомендацій Міністерству освіти і науки України щодо створення інтегрованої бази даних про ефективність вищої і професійної освіти у регіонах України з урахуванням критеріїв зайнятості випускників). Завершуючи виступ, Садова У.Я. висловила сподівання, що реалізація вказаного проекту буде виконувати у перспективі важливі соціально-економічні, профорієнтаційні, адаптивні і інші функції (студенти зможуть набувати навички роботи у самому центрі, долучатися до проведення робіт з пошуку ресурсів для організації першого робочого місця тощо).

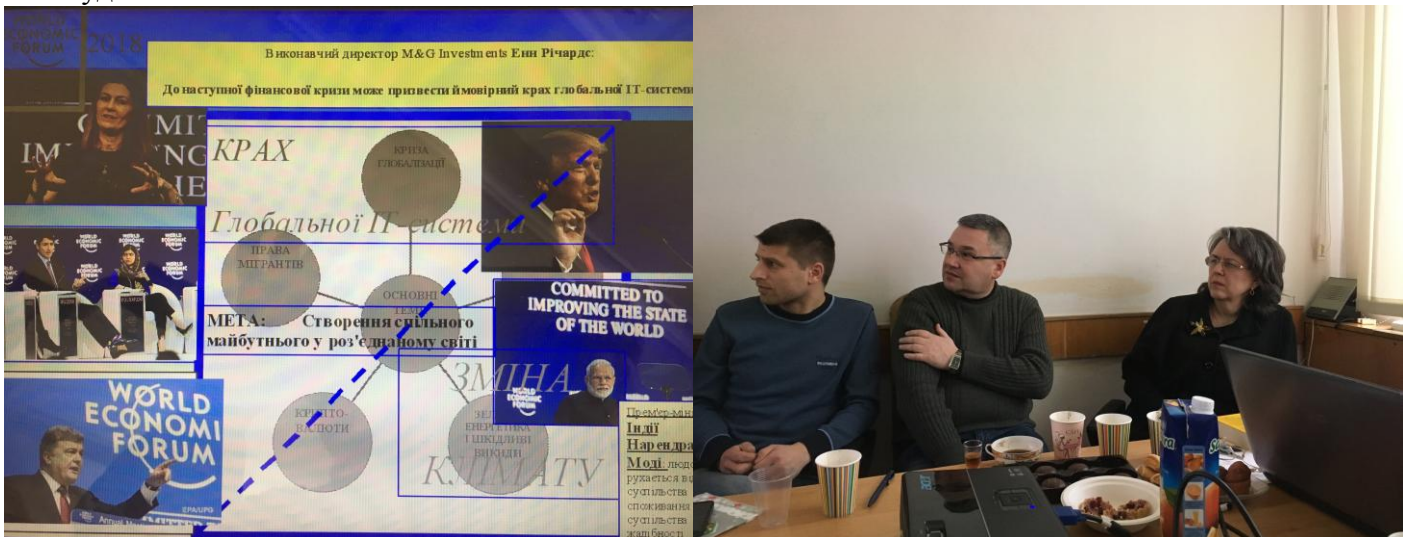
Другу частину семінару було присвячено методології організації досліджень проблем працевлаштування випускників ВНЗ та ПТНЗ, обговоренню міжнародного досвіду в інституційних механізмах забезпечення ефективності вищої освіти. Ці питання детально висвітлила докторант економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка к.е.н., доц. Ольга Степанівна Гринькевич. У доповіді «Економічна ефективність вищої освіти: індикатори кар'єри випускників» О. Гринькевич окреслила актуальність проблеми підвищення економічної ефективності в управлінні конкурентоспроможністю університетів в Україні та світі, особливості і методичні підходи до вимірювання ефективності у вищій освіті, практиках організації моніторингу кар'єри випускників в країнах Євросоюзу, Росії, Австралії. Якщо у першому випадку відповіддю доповідача на поставлені запитання стали конкретні факти, що свідчать про сучасні мегатренди і виклики для розвитку вищої освіти: поява неформальних освітніх провайдерів, зменшення споживачів традиційного студентського віку, розвиток інформальної освіти, обмеженість бюджетних джерел фінансування, посилення вимог споживачів до фінансової віддачі вищої освіти тощо, то стосовно інших запитань обговорення перетворилося у своєрідний тренінг. О. Гринькевич зупинилася на особливостях побудови індикаторів працевлаштування випускників в аналізі ефективності вищої освіти, головних проблемах обстежень кар'єри випускників, навела інформацію про побажання експертів у даній сфері тощо. Особливо цікавими стали думки та рекомендації щодо перспектив адаптації зарубіжного досвіду моніторингу кар'єри випускників в Україні.

НА ШЛЯХУ ВІДРОДЖЕННЯ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ: ВІД ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ДО ЛОКАЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ

(за результатами роботи науково-методичного семінару НДЦ «Демос»,
2 лютого 2018 р.)

У Науково-дослідному центрі соціальної й демографічної політики та управління «Демос» Національного університету «Львівська політехніка» відбувся черговий науково-методичний семінар. Тему заходу підказала подія міжнародного значення - 48-ий Всесвітній Економічний Форум (23-29 січня 2018 року, Давос, Швейцарія), який зібрав близько 350 VIP – персон політичної еліти різних держав світу (серед них – понад 60 лідерів країн), 1900 керівників провідних компаній світу, 900 громадських діячів та діячок, ін. Питання, підняті його учасниками, стали у НДЦ «Демос» фактором вигідного залучення до співпраці широкого кола осіб - представників різних наукових (навчальних та академічних) шкіл, студентів.

Робота семінару переслідувала двоєдину мету – посилити увагу викладачів, наукової спільноти регіону до проблем глобального характеру, котрі хоча й детермінуватимуть досить суттєво поведінку людей уже у найближчій перспективі, проте вирішення яких неможливе без спільних скоординованих дій представників урядів різних держав, та обговорити можливості ефективного реалізації власних локальних ініціатив на шляху відродження економіки конкретного регіону (зокрема, Львівщини).

У першому випадку з промовою виступила постійний модератор семінарів, д.е.н. проф. Садова У.Я. Вона пригадала історію започаткування Форуму, озвучила порядок денний нещодавнього заходу, окреслила очікування присутніх на вироблення стратегічного плану дій до забезпечення ключової мети Форуму - створення спільного майбутнього у роз'єднаному світі. Уляна Ярославівна, проілюструвавши слайдами тематичні розділи зустрічей (присвячені кризі глобалізації, криптовалютам світу, зеленій енергетиці і шкідливим викидам, правам жінок і правам мігрантів), зупинилася на ключових небезпеках сучасного світу - краху глобальної ІТ-системи та зміні клімату. Аргументами в бік ситуації, що склалася, стали цитати самих учасників Форуму - виконавчого директора M&G Investments Енни Річардс, яка поставила питання: «Чому всі розглядають лише плюси інформатизації і не враховують, що станеться в разі глобального технічного збою? До наступної фінансової кризи може призвести ймовірний крах глобальної ІТ-системи (віруси Petya.A, WannaCry)» й Прем'єр-міністра Індії Нарендра Моді, який констатував, що «людство рухається від суспільства споживання до суспільства жадібності».

Предметним і надзвичайно цікавим для учасників семінару стало обговорення питань поглиблення соціальної нерівності у світі (82% світового багатства знаходиться у руках 1% людей), що є однією з причин конфліктів, війн, нових хвиль біженців, пошуку рецептів подолання бідності (розриву між бідністю і багатством), аналізу плюсів та мінусів використання ВВП у якості ключового показника економічного розвитку. На Форумі про це йшлося у виступі Головного виконавчого директора спеціалізованого страхового та перестраховального ринку Лондона Lloyd Інги Біл, яка висунула ідею пошуку нових методів (параметрів) оцінки економіки (за показником темпів впровадження сучасних технологій, за показником темпів енергозаміщення, за показником ефективності використання природних ресурсів і т.п. У контексті піднятої теми учасники семінару (д.е.н. проф. Гальків Л.І., д.е.н., проф. Мних О.Б., к.т.н., доц. Яськов В.В., к.е.н., доц. Фещур Р.В., доц. Гринькевич О.С., к.е.н., доц. Данилович-Кропивницька М.Л., доц. к.е.н, ст. н. сп. Гулич О.І., к.е.н. Комаринець С.О., ін.) були однастайні, що в Україні проблема бідності і нерівномірності розподілу ресурсів не просто зачіпає майже кожного українця, але не стала предметом системного аналізу і тим більше ефективного вирішення.

Д.е.н., проф. Семів Л.К. (Львівський інститут банківської справи УБС НБУ) доповнила дискусію чіткими доказами ситуації, яка склалася, з допомогою показників української статистики. Нагадавши, що на Форумі було запропоновано більше орієнтуватися не на показник ВВП, а на Індекс інклюзивного розвитку, професор детально озвучила перспективи використання індикатора – як такого, що дає більш повну картину про стан економіки країни, про реальний рівень життя людей, враховує 11 додаткових параметрів, зокрема, коефіцієнту розшарування суспільства за доходами, рівня бідності, державного боргу і ін. (нині за показником Україна посідає 49 місце серед 74 країн, які розвиваються; попадає у шкалу «падаючих» економік - 3,42 пункти з 6 можливих). Семів Л.К., Садова У.Я., Гринькевич О.С., Фещур Р.С. запропонували розробити відповідну методику розрахунку показника для рівня регіональної економік в Україні. Водночас, згадавши про Указ Президента «Про стратегію стійкого розвитку «Україна -2020», констатували, що в Україні нерівність гальмує розвиток, причому через безвідповідальні дії політиків.

Професор Садова У.Я. озвучила також ініціативу Європейського Союзу під назвою «Цифровий порядок денний для Європи – 2020», документу, який визначає роль інформаційно - комунікаційних технологій (ІКТ) у нарощуванні соціального та економічного потенціалу новітніх технологій, насамперед Інтернет, веб-технологій як важливого інформаційного середовища діяльності суспільства в цілому, підвищення добробуту його громадян і електронізації ведення підприємництва. До речі, варто додати, сказала Уляна Ярославівна, що темпи розвитку інформаційного суспільства характеризуються такими індексами як індекс мережевої готовності, індекс розвитку електронного урядування, індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій у державі. Доповідач детально зупинилася на розрахунку кожного з наведених індексів та місці України у відповідних рейтингах. Вона також зазначила, що робота Давоського Саміту не була б такою знаковою без участі Президента США Дональда Трампа, який озвучив неоднозначно підтримувані тези про фіскальну реформу: «ми знижуємо податки і

повертаємо бізнес до своєї країни», про питання щодо міграції «Америці потрібна нова система, заснована на заслугах, на здатності людей надавати фінансову підтримку і сприяти зростанню економіки США» тощо. Українська тема мала своє звучання (на близько 20 зустрічах, які мали місце поза межами Форуму, говорилося про роль України в змінах клімату, підтримку міжнародної спільноти в боротьбі за територіальну цілісність, а також про європейські трансформації).

Друга частина семінару була присвячена проблемам комплексного оцінювання стану здоров'я населення регіону (на прикладі Львівської області), зокрема, аналізу існуючих методик та досвіду конструювання комплексного показника, виробленню авторського підходу до побудови інтегрального індексу здоров'я, апробації пропонованого алгоритму на прикладі Львівської області, з'ясуванні перспектив застосування методики у конкретній ситуації. З доповіддю виступила старший науковий співробітник ДУ «ІРД ім.М.Долішнього НАН України», к.е.н. Левицька О.О.

Доповідач озвучила загальні вимоги до побудови інтегральних індикаторів здоров'я, навела перелік груп (3) та індикаторів (13) авторського підходу методики, навела вихідні та стандартизовані дані дослідження, представила візуальне зображення динаміки інтегрального індексу та компонентних груп показників для Львівської області. Автор переконливо обґрунтувала потенціал методики - для постійного моніторингу медико-соціального благополуччя населення регіону, для прогнозування інтегрального індексу здоров'я шляхом екстраполяції трендів, для економіко-математичного моделювання впливу факторів на стан здоров'я населення регіону, для порівняння ситуації з медико-соціальним благополуччям населення й розвитком територій шляхом кластерного аналізу, для вироблення конкретних управлінських рішень у контексті медичної реформи, тощо. Учасники семінару, детально обговоривши результати дослідження, висловили побажання направити методику для використання в Департамент охорони здоров'я ЛОДА.

Нині в Україні на законодавчому рівні вже створені умови для втіленні у життя медичної реформи. Тепер фахівці Міністерства охорони здоров'я складають інструкцію, що має робити кожен зі стейкхолдерів на своєму місці. З нею вирушать у регіони. Відтак, Міністерство, реалізуючи реформу, проводить повний цикл з вироблення публічної політики. У цьому ключі ініціатива Левицької О.О. повністю співзвучна з позицією в.о міністра охорони здоров'я Уляни Супрун, яка наголошує, що «ми є громадянами України, які є стейкхолдерами реформи і мають повне право і навіть обов'язок повноцінно брати участь у тому як формується і визначається напрямок розвитку нашої держави».

На завершення семінару ст. викладач ІНЕМ Н.Л.Калиновська нагадала присутнім про світлу постать Кузьми Скрябіна, який дуже потужно ніс правду, віру, любов до людей, проте кілька років назад загинув у цей день, і подарувала присутнім чудовий вірш «Вінок любові».

ВІНОК ЛЮБОВІ

Присвячено пам'яті Кузьми Скрябіна

Вінок любові... Він безмежно...
Вплітає дзвони всі серцебиття.
Торкнулись би чола бентежно,
Але пішов у вічне ти життя...

Тепер з небес любити будеш мати,
Дощинкою торкнешся сивини...
Яскравим сонцем зможеш обійняти,
Достукатись до серця глибини.

Пішов від нас наш друг, співак, кохав
І гідний Син стражденної борні,
Який загоював криваві рани,
Що душу виривали у війні!

Творив добро він скромно і ласкаво:
Душею, піснею і вчинком козака.
Життя так обірвалося лукаво...
А піснь лунає дзвінко співака!

Дивись ти синьоокими зірками,
Ми заспіваємо пісні твої ясні!
Нехай летять небесними стежками,
Де стануть символом безсмертя голосні!

01. 02. 2018 м. Львів автор Наталія Калиновська

ВІД НАУКОВОГО ПРОЕКТУ ДО ОСВІТНЬО-ПРОМИСЛОВОГО ХАБУ

(за результатами зустрічі в НУ «Львівська політехніка» керівництва Департаменту економічної політики ЛОДА з керівниками та науковцями провідних національних університетів, наукових академічних установ м. Львова, 02 березня 2018 р.)

Провідні національні університети м. Львова, наукові академічні установи та Львівська обласна державна адміністрація активно розвивають соціальне партнерство у реалізації інституційних і регіональних стратегій розвитку людського потенціалу. Свідченням цьому стала зустріч керівництва Департаменту економічної політики ЛОДА з керівниками та науковцями НУ «Львівська політехніка», ЛНУ імені Івана Франка, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» з приводу створення на Львівщині освітньо-промислового ХАБу. Провісником заходу стала інформація про перемогу проекту НДЦ «Демос» НУ «Львівська політехніка» на тему «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональна замовлення», поданого до участі у конкурсі проектів регіонального розвитку України за допомогою секторальної підтримки ЄС.

У засіданні взяли участь ректор НУ «Львівська політехніка» проф. Ю.Бобало, директор департаменту економічної політики Р. Филипів, проректори НУ «Львівська політехніка» проф. Д.Федасюк, доц. Матвійків О.М., доц. Р.Корж, начальник НДЧ доц. Л.В.Жук, директор ІНЕМ проф. Кузьмін, проф. В.Козик, заст. директора ІБІД проф. Х.Соболь, завідувач кафедри ПМТ проф. З. Стоцько та ін. Від НДЦ «Демос» у роботі заходу взяли участь директор проф. У.Садова, ст.н.сп. Р.Теслюк, м.н.с. М.Бачинська. Львівський національний університет імені Івана Франка представляли зав. кафедри економічної та соціальної географії, заслужений діяч науки і техніки України проф. О. Шаблій, доц. С.Кузик, завідувач кафедри статистики економічного факультету проф. С. Матковський, заступник декана економічного факультету В. Буняк, докторант факультету – співвиконавець Проекту доц. О. Гринькевич.

Відкривши засідання, проректор НУ «Львівська політехніка» Р. Корж надав слово відповідальному виконавцю Проекту-переможця проф. У.Садовій, яка коротко ознайомила присутніх з його змістом, структурою, очікуваними результатами.

Логічним продовженням озвученої інформації став виступ співвиконавця проекту – докторанта ЛНУ імені Івана Франка, доц. О. Гринькевич. Вона ознайомила учасників з міжнародним досвідом моніторингу кар'єри випускників, звернула увагу на використанні результатів моніторингу у розвитку систем забезпечення якості вищої освіти, підвищенні її конкурентоспроможності через посилення взаємозв'язків з випускниками та роботодавцями на ринку праці, соціальне партнерство з місцевими органами влади

Після презентації Проекту слово було надано директору Департаменту економічної політики ЛОДА Р. Филипіву. Доповідач зупинився на кадровому і промисловому потенціалах Львівської області, на передумовах створення хабу, на особливостях формування й реалізації регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів у системі ПТНЗ. Вказавши на велику заслугу університетської та академічної науки, зокрема колективу НДЦ «Демос» НУ «ЛП» в реалізації поточних завдань роботи Департаменту економічної політики ЛОДА, Р.Филипів наголосив на потребі вироблення стратегічних орієнтирів та принципових механізмів організації майбутньої співпраці ЛОДА, освітніх і наукових закладів, пов'язаних з реалізацією проекту. Цікава й плідна дискусія розгорнулася серед присутніх щодо ідеї створення у Львівській області освітньо-промислового хабу. За словами Р. Филипів нині уже ведеться підготовча робота щодо моделювання його організаційної будови та функцій. Є розуміння, що хаб мав би скеровувати свою роботу передусім на відповідні аналітичні дослідження у сфері підтримки вищої та професійно-технічної освіти та забезпечення економіки області кваліфікованими кадрами, на інформаційне забезпечення, розвиток інновацій та бізнес-планування. У планах також є створення окремих кластерів – машинобудівного, деревообробного, будівельного, легкої промисловості, які б виступали не просто ланками хабу, а реальними драйверами економіки регіону. Доповідач відповів на численні запитання присутніх, серед яких особливий інтерес викликали питання ресурсного, перш за все, фінансового забезпечення діяльності хабу. Завершуючи виступ, Р. Филипів звернувся до присутніх з проханням допомогти у підборі людей креативних, енергійних і відданих справі.

Друга частина зустрічі набула форми предметної дискусії щодо ролі окремих структурних підрозділів НУ «ЛП» та ЛНУ ім. І Франка в функціонуванні та розвитку освітньо-промислового хабу, способів залучення науковців до його роботи, а також щодо інтересів інших соціальних партнерів, здатних мотивувати і підтримувати нову ідею.

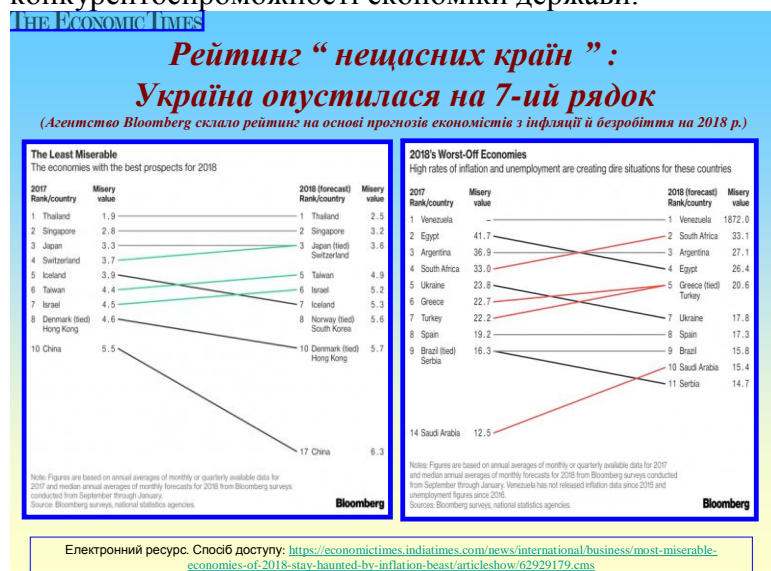
Учасники засідання підтримали ініціативу ЛОДА щодо створення у Львівській області освітньо-промислового хабу як інституційного середовища реалізації проекту «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональна замовлення», висловили побажання продовжити зустрічі для професійного та громадського обговорення конкретних заходів і результатів роботи, пов'язаних зі створенням Львівського освітньо-промислового хабу.

КЛАСТЕРИ І КЛАСТЕРНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

(за результатами науково-практичного семінару представників академічної, освітянської, професійної спільноти та влади Львівщини - НУ «Львівська політехніка», 20 березня 2018 р.)

В НДЦ «ДЕМОС» 20 березня 2018 року відбувся черговий науково-практичний семінар з актуальних питань розбудови кластерів та підтримки кластерних ініціатив розвитку економіки регіону (Львівщини). До участі у роботі заходу були запрошені викладачі та студенти Національного університету «Львівська політехніка», Львівського національного університету ім.І.Франка, науковці ДУ «Інститут регіональних досліджень ім.М.Долішнього НАН України», представники місцевої влади та інституцій бізнесу. До обговорення були запропоновані наступні питання: соціально-економічні, фінансові, організаційні та адміністративні передумови реалізації кластерних ініціатив у Львівській області; інформаційне забезпечення процесів кластеризації економіки регіону: сучасні проблеми та шляхи вирішення; пропозиції до проекту освітньо-промислового хабу Львівської області.

Роботу семінару розпочала керівник НДЦ «Демос» д.е.н., проф. Садова У.Я., яка зазначила, що проведення семінару співпало з відзначенням Всесвітнього Дня Щастя (введено спеціальною резолюцією ООН на 118-тому пленарному засіданні № 66/281 в 2012 році)². Навівши найновіші дані про покрайнові значення показника щастя ((132 місце, поряд з Ганою та Угандою), вона наголосила, що відображення «реального» добробуту населення України, стану її навколишнього середовища є невіддільною складовою робіт з підвищення конкурентоспроможності економіки держави.

Враховуючи, відзначила Уляна Ярославівна, що в 2017 році Україна не просто опинилася в останній десятці країн за даним показником, але й те, що демонструє нестійку позицію в частині макроекономічних регуляторів економіки - за даними рейтингу прогнозних показників з інфляції та безробіття у різних країнах світу на 2018 рік опустилася з 5 на 7 позицію (за даними провайдера фінансової інформації Агентства Bloomberg, США) - логічно постає питання про гостру і невідкладну потребу пошуку ефективних інструментів нової економічної політики держави. Особливий фокус уваги прикутий до об'єктів промисловості, які в Україні демонструють доволі неоднозначну економічну поведінку залежно від приналежного до того чи іншого регіону. Цікаво, що Львівська область у січні

² Міжнародний день щастя як спосіб визнати важливість щастя у житті людей в усьому світі. У 2015 році ООН розпочала 17 цілей сталого розвитку, спрямованих на подолання бідності, зменшення нерівності та захист нашої планети – трьох ключових аспектів, які ведуть до благополуччя та щастя // Електронний ресурс. Спосіб доступу: <http://www.un.org/en/events/happinessday/>

2018 році вийшла у лідери серед інших регіонів держави за приростом промислового виробництва продукції у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року - 18,1% при 3,6% середнього значення по Україні³. Це особливо актуалізує потребу проведення у регіоні досліджень у сфері інноваційної діяльності суб'єктів ринку. Одним з напрямів мобілізації функціонування економіки Львівщини є реалізація кластерних ініціатив (якщо йдеться про дієві підходи залучення додаткових ресурсів у регіон). До речі, можливості кластеризації взаємозв'язків промислових підприємств регіону активно відстежують працівники департаменту економічної політики ЛОДА, які виступають за створення освітньо-промислового хабу.

У доповіді Уляна Ярославівна зупинилася на відмінностях трактування поняття «кластер» у різних сферах наукових знань (хімія, біологія, соціологія, статистика, інформаційні технології, економіка), на ознаках та критеріях класифікації кластерних форм організації виробництва та їх місці у мережевих територіальних утвореннях, навела перелік найбільших кластерів ЄС (харчова промисловість, будівництво, транспортування та логістика, фінансові послуги, готельний бізнес і туризм, виробництво металу та конструкцій, обладнання та сервіс), Польщі та карту кластерів високої технологічності у США, згадала про гармонізовані кластери інноваційного зростання в Україні (за В.Чужиковим), про пріоритети і місця розташування центрів координації мереж компетенції в Україні - сільське господарство і харчова промисловість, медицина і лікувальний туризм, машино- і суднобудування, авіація і космос (за Є.Куриляком), навела коефіцієнти регіонально-галузевого розміщення виробництва в Україні (за М.Оліскевич), навела дані аналізу інвестиційного фактора кластеризації промислових виробництв Львівщини⁴.

Органічним продовженням розгляду проблемних питань кластеризації виробництва економіки Львівщини став виступ студентки ІНЕМ Ярини Яричевської на тему «Кластерні стратегії відродження економіки Львівщини», яка деталізувала привабливі для кластеризації галузі Львівської області. Зокрема, йшлося про такі види економічної діяльності як операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям; діяльність готелів та ресторанів; діяльність транспорту та зв'язку. Щодо реальних кластерів як способу підвищення конкурентоспроможності регіону, увагу було звернуто на перспективи сільськогосподарського кластеру поблизу Шкла (на базі Чернилявської свиноферми) та кластеру альтернативної енергетики, основні потужності якого будуть розташовані поблизу села Завадів. Доповідач зупинилася на плюсах та мінусах кожного з запропонованих кластерів,

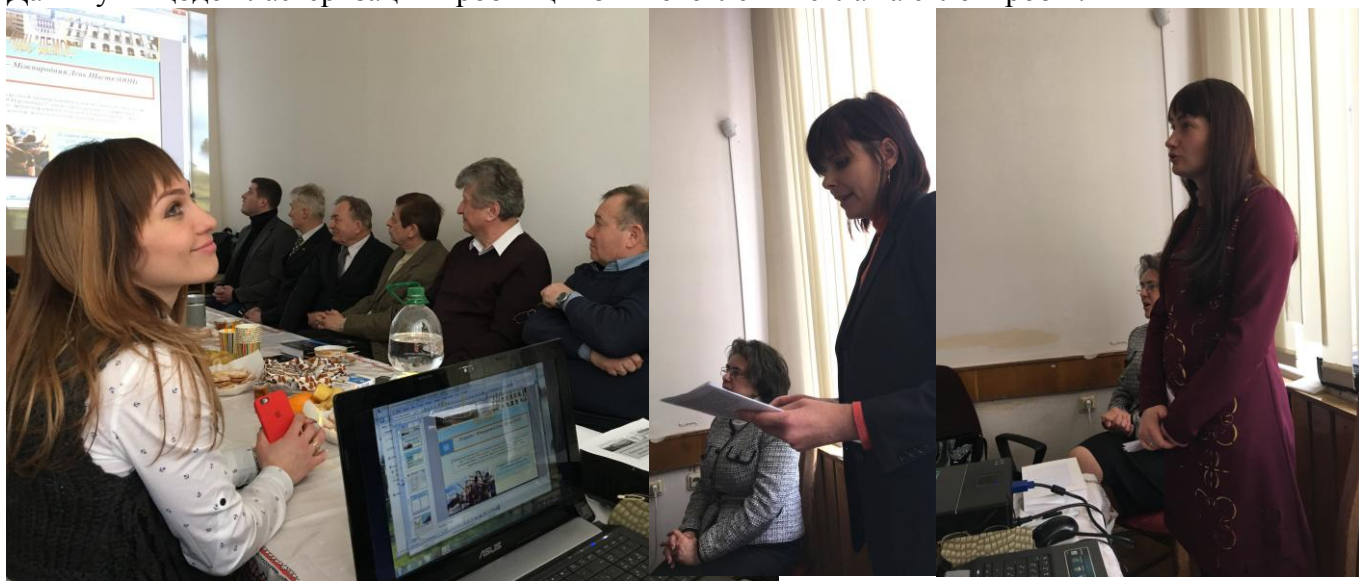
³ Міністерство економічного розвитку і торгівлі України Електронний ресурс. Спосіб доступу <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=PravoviZasadiDialnosti>

⁴ Станом на 1 жовтня 2017 року на промислових підприємствах Львівської області акумульовано 496,5 млн доларів США іноземного капіталу або 40,1% від загального обсягу./ Джерело: електронний ресурс. Спосіб доступу: <http://loda.gov.ua/news?id=32205>

відповіла на численні запитання присутніх. Особлива дискусія мала місце при обговоренні ідеї формування туристичного кластеру на базі Немирівського санаторію, у якій предметну й зацікавлену участь взяв професор НУ «Львівська політехніка» В.В.Козик.

Не менш продуктивно пройшла й друга частина семінару, де в обговореннях доповідей асистента кафедри статистики економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка С.Квак на тему «Інноваційні кластери в промисловості Львівщини» та Ю.Бондаренко «Детермінанти інвестиційної діяльності в туристично-рекреаційній сфері України» прийняли відомі науковці та фахівці у галузі регіональної економіки: проф. Мікула Н.А., проф. Давимука С.А., проф. Семів Л.К., проф. Притула Х.М., доц. В.С.Грицевич, к.е.н. Т.М.Степура, к.е.н. Скорик Г.І., к.е.н. Сорочак О.З., к.е.н. Гвоздь М., к.е.н. Риндзак О.Т., к.е.н. Левицька О.О., к.е.н. Бачинська М.В., Куйбіда С.В., Бермес З.М., Махонюк О.В., Бараняк І.Є. та інші. Відрадно, що інтерес до роботи семінару виявили й студенти різних інститутів й курсів НУ «Львівська політехніка» (С.Андрусів, П.Угринович, К.Кісінас та ін.). Особливо цікавими стали пропозиції професора Надії Анатоліївни Мікули щодо акцентування уваги на існуванні передумов кластеризації підприємницьких мереж у сфері деревообробки у Яворівському районі Львівщини та професора Степана Антоновича Давимуки щодо кластеризації виробництв з виготовлення скла та скловиробів.

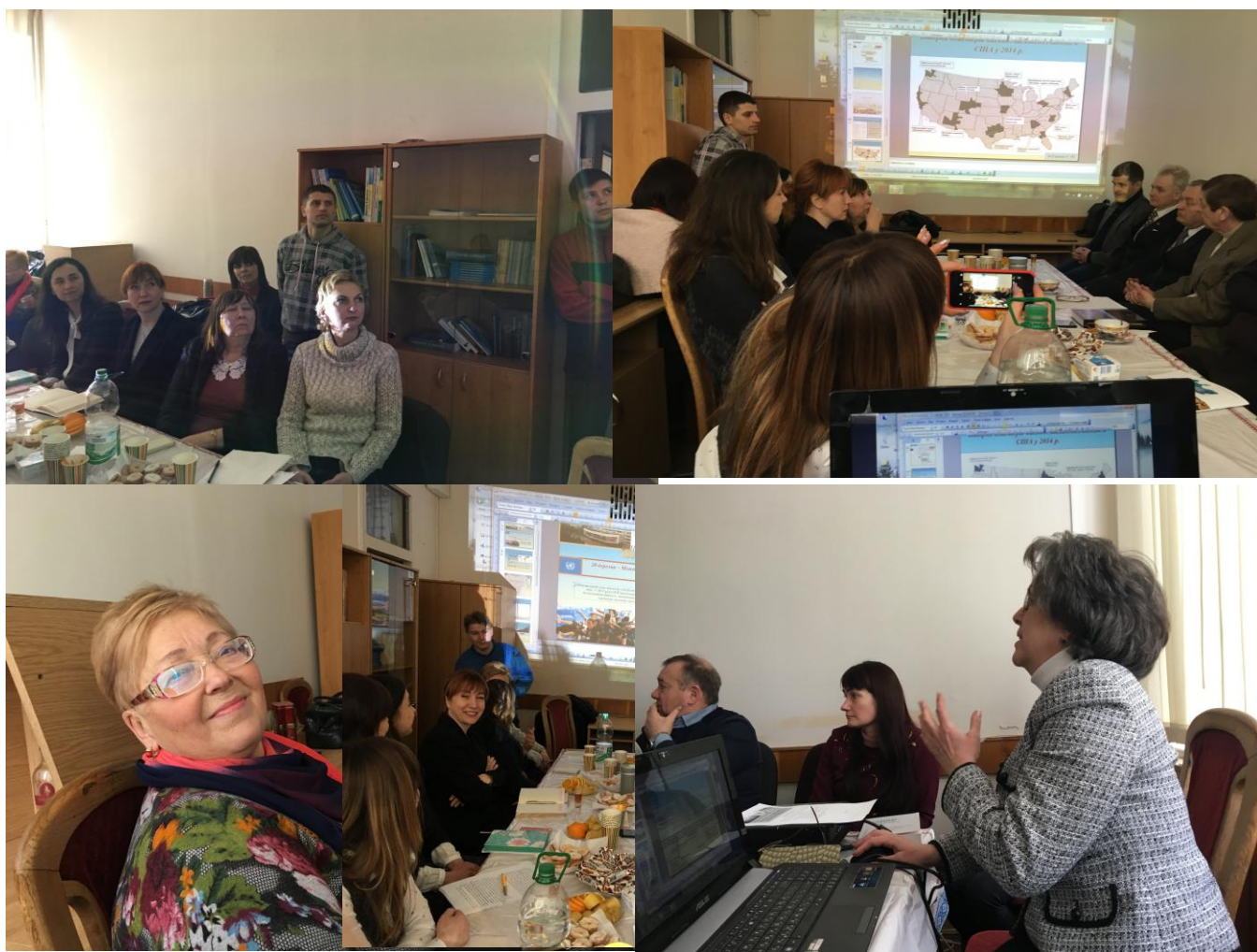

На завершення, учасники семінару зійшлися на спільній думці щодо потреби підготовки рекомендацій органам державної влади, які б стосувалися виділення галузей (напрямів, видів економічної діяльності) для кластеризації за територіальною ознакою відповідно до пріоритетних напрямів розвитку регіону (районів), пошуку серед підприємців

– ініціатора (фалісінатора) для формування ядра кластера, укладання адміністрацією угоди з фалісінатором, сприяння фалісінатору в укладанні ним двосторонніх угод для створення кластеру з майбутніми учасниками, формування бази даних всіх учасників, які уклали двосторонні угоди з фалісінатором, спеціальної обробки бази даних для формування ієрархії відносин між учасниками кластера за ознакою максимізації зв'язків (а не підпорядкування) або функціонального розподілу бізнесу, подальшого укладання договорів між учасниками кластеру відповідно до побудованої моделі зв'язків та відповідно до стратегічних завдань розвитку території, тобто створення мереж, формування адміністрацією оціночних критеріїв щодо ефективності діяльності кластеру, постійного впровадження в діяльність кластеру моделі приватно-державного партнерства.

Присутній на заході представник ЛОДА Степан Куйбіда зробив свою позитивну оцінку семінару, висловив побажання залучати до наукових дискусій ширше коло осіб, які відповідають за цю ділянку в Департаменті економічної політики ЛОДА, озвучив слушні ідей щодо активізації бізнес середовища у регіоні.

На завершення У.Я.Садова визначила тематику наступного семінару (кластери в деревообробній промисловості), подякувала присутнім за активну і плідну роботу.

ЗА ПІДСУМКАМИ ПЕРШОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ПРОЕКТУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

«МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИПУСКНИКІВ ЗПТО І ЗВО ПРИКОРДОННОГО РЕГІОНУ: СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО, ДЕРЖАВНЕ І РЕГІОНАЛЬНЕ ЗАМОВЛЕННЯ»

(Львівська обласна державна адміністрація,
Львів, вул. Винниченка, 18)

Днями (21 квітня 2018 року) у Львівській обласній державній адміністрації відбулася Перша громадська презентація Проекту регіонального розвитку на тему *«Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників закладів вищої освіти і закладів професійно-технічної освіти прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення»* - переможця конкурсного відбору проектів регіонального розвитку, котрі матимуть фінансування з державного бюджету України у рамках секторальної підтримки ЄС. Проект підготовлено групою науковців – представників різних освітніх та академічних шкіл Львівщини: НУ «Львівська політехніка» - **У.Садова, О.Матвійків, О.Сорочак**, Львівського національного університету імені Івана Франка - **О.Гринькевич, О.Вільчинська**, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.Долішнього НАН України» - **Р.Теслюк, О.Левицька, М.Біль, М.Бачинська та ін.** Робота проводилася при посильній підтримці фахівців Департаменту економічної політики ЛОДА (**В.Москаленко, М.Бухтіярова, Н.Бажанська**). Керівник замовника проекту, директор Департаменту економічної політики ЛОДА – **Р.Філіпів**. Реалізація проекту відбуватиметься на Львівщині в 2018-2020 роках. Загальний бюджет проекту – 3,6 млн. грн. Очікуваний економічний ефект від його реалізації – 19,3 млн. грн.

У зустрічі взяли участь заступник Міністра освіти та науки України п. **Павло Хобзей**, Голова Львівської обласної державної адміністрації п. **Олег Синютка**, Голова Ради ректорів Львівщини, ректор НУ «Львівська політехніка» п. **Юрій Бобало**, Директор департаменту освіти та науки ЛОДА п. **Любомира Мандзій**, Начальники Головних управлінь фондів соціального страхування у Львівській області – п. **Галина Недзельська**, п. **Василь Барилук**, п. **Ігор Луцишин**, Головного управління статистики у Львівській області п. **Світлана Зимовіна**, ректори закладів вищої Львівщини, директори закладів професійно-технічної освіти Львівщини, керівники підприємств, представники бізнесу, громадських організацій, запрошені (загалом у роботі засідання взяли участь понад 60 осіб). Модератором громадської

презентації Проекту виступив Директор департаменту економічної політики ЛОДА п. **Роман Філіпів** (керівник замовника Проекту), який проінформував присутніх про успіхи Львівської області у конкурсі проектів регіонального розвитку (Львівщина отримає близько 200 млн грн., або ж третину від усіх коштів секторальної підтримки Європейського Союзу для України), висловив сподівання на реалізацію у регіоні ще ширших ініціатив (створення Львівського освітньо-промислового ХАБу), попросив усіх присутніх активно долучитися до обговорення даного Проекту.

Першим з вітальним словом до учасників зустрічі звернувся Голова Львівської обласної державної адміністрації п. **Олег Синютка**. Подякувавши авторам проекту та присутнім за інтерес до піднятої теми, він наголосив на високій актуальності даного дослідження, підтвердив наявність у регіоні високопрофесійних наукових кадрів, здатних не лише розуміти сутність проблеми, але запропонувати методику її вирішення. Далі зупинився на зростаючій диспропорції між обсягами підготовки кадрів та реальними потребами ринку праці, висловив щирий жаль, що Україна готує фахівців для економік інших держав, причому за рахунок державних бюджетних коштів. Згадав Олег Михайлович і про випускників, які хоча й виходять після навчання на ринок праці України, проте дуже часто змушені перекваліфікуватись, отримувати інші професії. Узагальнюючи, він наголосив, що для вирішення проблеми розтрати коштів та втрат людського капіталу, треба розуміти структуру й перспективу внутрішнього ринку праці, мати середньо термінові й довготермінові прогнози демографічного розвитку та зайнятості населення. «Проект, який підтриманий коштами ЄС, повинен дати відповідь на це питання, - наголосив О.Синютка. Ніхто не відміняв конкуренцію, вона є рушієм прогресу. Проте, сьогодні ми повинні конкурувати, щоб отримати кращу якість. Багато начальних закладів готує фахівців однотипних професій, які не набирають на навчання потрібну кількість учнів, студентів. Це не є найкращим шляхом подальшого розвитку великої потужної «освітньої машини», котра працює на теренах Львівщини. Реалізація проекту - це питання нашої спільної праці. Треба, залучивши координацію Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і науки ЛОДА, провести дискусію стосовно обсягів, напрямків, фаховості підготовки тих чи інших спеціалістів. Проблематика співвідношення підготовки кількості студентів, які будуть отримувати вищу освіту, та учнів, студентів, котрі отримуватимуть освіту у професійно-технічних закладах, має відношення до ефективності витрачання бюджетних ресурсів. Я переконаний – у нас усе вийде. Львівщина виглядає далеко не найгірше на загальному фоні держави. Україна дивиться на нас як на область, як на регіон, котрий генеруватиме цінні ідеї, щоб їх поширювати в інших регіонах. У нас достатньо фаховості і професійності. Хотілося б, щоб реалізація цього Проекту давала моральне задоволення. Щоб справа, за яку ми взялися, принесла задоволення. Ми повинні продемонструвати усій країні, що ми здатні побудувати ефективну економіку!».

Значного конструктиву додав громадській презентації Проекту змістовний виступ заступника Міністра освіти і науки України п. **Павла Хобзея**, який привітав область з заслуженою перемогою, розказав про складнощі конкурсного відбору проектів, детально

зупинився на напрямках та проблемах реформування системи освіти в Україні. Згадавши про реформу децентралізації в державі, Павло Кузьмович озвучив позицію Уряду щодо нової Концепції професійно-технічної освіти в країні, вказав на нову риторику Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти та науки України щодо ролі закладів профтехосвіти в розбудові усєї системи освіти (не як способу соціального захисту молоді на місцях, а інструменту соціально-економічного розвитку регіонів). З великим інтересом був сприйнятий досвід інших країн щодо змін в структурі підготовки кадрів закладами професійно-технічної освіти та вищої (для прикладу, у прибалтійських країнах співвідношення, яке нині складає 40 до 60 відсотків має орієнтир 60 до 40 відсотків). «Для того, щоб ліквідувати диспропорцію в Україні (20 до 80 відсотків), - наголосив П.Хобзей, треба модернізувати вітчизняну професійно-технічну освіту. Це один з важливих пріоритетних напрямів діяльності Міністерства освіти та науки України. Слід працювати, щоб заклади конкурували з системою підготовки на підприємствах». Павло Кузьмович закликав заінтересованих учасників дискусії долучатися до роботи у створенні багатопрофільних функціональних центрів ПТО (в Україні на це буде виділено 100 млн євро, половина за рахунок європейського банку, ще половина – гранти), сказав, що нова Концепція розвитку професійно-технічної освіти України, яка має бути прийнята у червні 2018 року, покликана покривати усю систему професійно-технічної освіти в державі, нагадав, що цьому будуть сприяти Закони України «Про професійно-технічну освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про освіту дорослих». «Для ефективного управління і фінансування професійно-технічної освіти в області створено Ради професійної освіти, – сказав заступник Міністра освіти і науки. - Нині європейські експерти радять створити таку Раду на рівні держави, причому, щоб Рада не була ритуальною, так, щоб очолив її Перший віце-прем'єр-міністр - Міністр економічного розвитку і торгівлі України. До цього нам треба мати прогноз потреби у робітничих кадрах, якісно будувати регіональні замовлення». Посадовець також озвучив найбільш свіжі думки з приводу розширення обсягів фінансування вітчизняної освіти - зокрема, через регіональне замовлення на підготовку кадрів у сфері транспорту, дорожнього господарства, надання послуг поштового зв'язку, та інфраструктури (Міністерство інфраструктури України в найближчий час планує освоїти на дороги 47 млрд. грн., з дорожнього фонду певний відсоток можна було б скерувати на підготовку кадрів). Підсумовуючи, пан Міністр наголосив на темі довіри до вітчизняної системи освіти (такої, коли держава готує якісного працівника, а бізнес підтримує старання); на питаннях приватного партнерства; дуальної освіти (включаючи питання дуального використання матеріально-технічної бази); розробки професійних стандартів, які готувати повинні роботодавці, а не освітяни; функції освітніх стандартів, котрі нині є в основі формування й реалізації освітніх програм, й повинні стати епіцентром уваги при організації роботи Центрів перекваліфікації (зовнішнього оцінювання за участю самих роботодавців); значенні мотивації праці як в активізації розвитку вітчизняної системи освіти, так й розбудови української держави та її економіки.

Теплими, наповненими позитивом стали слова ректора НУ «Львівська політехніка» проф. **Юрія Бобала**. Нагадавши присутнім, що до підготовки Проекту долучилися працівники Політехніки, він щиро подякував усім колегам за проведену роботу. Голова Ради ректорів Львівщини звернувся до Голови ЛОДА п. Олега Синютки з приводу налагодження більш ефективної співпраці між владою, бізнесом та освітніми закладами. «Ми можемо задовольняти потребу фахівців для економіки, але структуру економіки має визначати усе таки обласна державна адміністрація. Львівська політехніка має великий досвід вигравати проекти, - сказав Юрій Ярославович. Ми горді з того, що Львівська політехніка першою в Україні стала координатором міжнародної програми досліджень «Горизонт-2020» (сума гранту по енергозбереженню за цієї програмою становить 10,7 млн євро). У нас є певний доробок, певний досвід у виконанні таких проектів. Я впевнений, що Львівська політехніка разом з бізнесом, разом з владою зможе реалізовувати проекти. Без сумніву, ця робота є надзвичайно складна, вона потребує об'єднання зусиль багатьох людей. Структуру напрямків діяльності в регіоні, перелік підприємств, які прийматимуть у цьому участь, має визначати ЛОДА».

Далі модератор засідання п. Р.Філіпів надав слово безпосереднім авторам проекту. Куратор проекту, проф. **Уляна Садова** (професор кафедри ТПЕ НУ «Львівська політехніка», керівник НДЦ «Демос») розпочала презентацію Проекту з короткого огляду передумов виникнення ідеї, а також із здобутків колективу науковців, які мали місце в попередні періоди. «З одного боку, Львівщина – це традиційно працездатний регіон України, де проблеми праці та зайнятості існували завжди. З іншого, - вказала Уляна Ярославівна, - це край нових викликів, можливостей розвитку». Згадавши слова Алана Кея (одного зі співробітників американського Центру «Херох PARC»), вона закликала присутніх до спільної роботи, адже «якщо країна прагне передбачити своє європейське майбутнє, то вона повинна створити його!» У виступі проф. У.Садова зупинилася на питаннях актуальності проекту, основній його меті та цілях, на економічних та соціальних вигодах від реалізації проекту. «Сучасна Львівщина – сказала Уляна Ярославівна, - це і нові промислові підприємства, і сучасний IT-кластер. Це нові потреби у підготовці кадрів, нові історичні переходи від працедефіцитної до працездатної системи зайнятості (і навпаки), від державно монополізованої до багатоукладної форми найму робочої сили, від формального до неформального статусу зайнятості економічно активного населення). Але якщо немає інформації про працевлаштування випускників, про їх професійну кар'єру, держава стикається з неефективним використанням інтелектуального потенціалу молоді, з неефективним використанням фінансових ресурсів державного та місцевих бюджетів на професійну та вищу освіту, з дисбалансами попиту і пропозиції на ринку праці».

Далі вона передала слово члену робочої групи Проекту, докторанту кафедри статистики економічного факультету ЛНУ імені Івана Франка **Ользі Гринькевич**, яка представила результати вивчення міжнародного досвіду моніторингу кар'єри випускників, напрями використання його результатів (розподіл бюджетних ресурсів у фінансуванні закладів вищої і професійної освіти, ухвалення рішень про їх акредитацію, оцінка якості освітніх програм, інформування абітурієнтів про актуальні на ринку праці напрями підготовки тощо), а також окреслила логіко-структурну схему реалізації українського Проекту регіонального розвитку.

Далі вона представила основні складові інструментарію обстеження випускників ЗВО і ЗПТО Львівщини (структуру бази довідкових даних про випускників, проект опитувального листа), а також актуальні для бенефіціаріїв Проекту завдання на першому етапі його реалізації. **О. Гринькевич** звернула увагу, що проект технічного завдання на реалізацію моніторингу кар'єри випускників є результатом трьох робочих зустрічей з представниками відділів сприяння працевлаштуванню випускників і студентів ЗВО (зокрема, **Іриною Сновидович**, керівником відділу в ЛНУ імені Івана Франка); компанії STULAVA (**Олесею Гавришко**, CEO платформи для комунікацій студентів і роботодавців); кафедри статистики економічного факультету ЛНУ імені Івана Франка (**Семеном Матковським**, завідувачем кафедри, **Оксаною Вільчинською**, доцентом кафедри, членом робочої групи Проекту); кафедри менеджменту НУ «Львівська політехніка» (доцентом кафедри Олегом Сорочаком) ГО «Студія Європейського менеджменту» (**Маріанною Кохан**, доцентом кафедри менеджменту ЛНУ імені Івана Франка).

Група молодих фахівців ІТ-галузі, яка долучилася до участі у підготовці технічного завдання на створення веб-порталу Проекту, ознайомила присутніх з проектом структури веб-порталу (Члени команди - **Ростислав Малинич**, менеджер проектів ІТ компанії DevCom; **Віталій Міджак**, дизайнер, мережі магазинів «Gorganu», **Мар'ян Селюченко**, асистент кафедри телекомунікацій НУ «Львівська політехніка»). Зокрема, **Ростислав Малинич**, розказав як молоді люди долучилися до технічного забезпечення цього проекту, якою бачать свою функцію у його реалізації. Зокрема, він нагадав присутнім, в основі цього проекту є опитування випускників і роботодавців. «Першим технічним завданням, наголосив виступаючий, є аналіз даних, наступне – візуалізація цих даних і основне – це створення платформи, де ці усі дані будуть представлені і де різні зацікавлені сторони зможуть добратися і використати ці дані». Далі він розповів, що платформа буде реалізована у вигляді веб-сайту, де зацікавлені люди зможуть вибрати одну з двох основних категорій – це заклади професійно-технічної освіти і заклади вищої освіти. Користувачам буде представлена різна статистична інформація (загальна), але вони шляхом використання пошуку фахівців на сайті зможуть побачити більш точні дані і такі, які будуть їм найбільш цікаві і корисні. Для прикладу, користувачі, які будуть цікавитись закладами професійно-технічної освіти будуть власне бачити співвідношення загальної кількості випускників і працевлаштованої кількості випускників (у розрізі різних галузей, різних закладів освіти, різних місць). Також будуть опитані фокус групи, які дадуть змогу побачити стан конкретних професій, конкретних закладів. Користувачі, які будуть цікавитися закладами вищої освіти, зможуть побачити частку працевлаштованих за спеціальностями. Також у розрізі галузей, ВУЗів, місць. Фокус-групи дадуть змогу побачити конкретні дані по конкретних спеціальностях. І на останок статистичні дані також будуть корисні для абітурієнтів та роботодавців. Абітурієнти зможуть побачити які галузі, які професії кожної спеціальності є затребувані, а не популярні, а роботодавці зможуть розказати, що потрібно їм, докласти свій професійний і комерційний досвід для того, щоб осучаснити навчальні програми. Технічна сторона цього проекту – веб-сайт – він є лише інструментом, який допоможе різним робочим групам (зокрема, хто є у цій аудиторії) допомогти покращити загальний стан. На завершення Ростислав Малинич ще раз наголосив, що «це не є відповідь на усі проблеми, але є інструментом, який допоможе зібратися усім разом і щось змінити».

Друга частина Громадської презентації Проекту «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ЗПТО і ЗВО прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення» перетворилася у плідну дискусію. З словом підтримки до учасників робочої групи Проекту звернулася професор кафедри маркетингу і логістики професор **Ольга Мних**. Виступаюча, зокрема, відзначила велику колективну роботу проф. Уляни Садової, доц. Ольги Гринькевич та групи науковців ДУ «Інститут регіональних досліджень ім.М.Долішнього НАН України», які уже тривалий час працюють в одній команді над різними проектами. Це реальний доробок науковців на етапі удосконалення відносин в системі «освіта-бізнес» у складних умовах формування економіки знань в Україні. Цінність подібного проекту залежатиме від активної участі органів

державної влади у процесі творення конкурентної економіки, а також від якості функціонування державних інституцій, зокрема, Міністерства регіонального розвитку і торгівлі України. «Бізнес не може ефективно працювати в умовах стихійного ринку, без розроблення довгострокової економічної стратегії, адже вектори розвитку бізнесу повинні відповідати довгостроковим цілям розвитку економіки. Тому відносини «держава-освіта-бізнес» необхідно розглядати у контексті формування конкурентного ринку праці, конкурентної економіки, зміцнення конкурентних позицій ВНЗ і ПТНЗ. Це стимулюватиме залучення інтелектуального потенціалу молоді, набутого досвіду малого і середнього бізнесу і науковців в процесі модернізації в усіх сферах життєдіяльності українського суспільства. В свою чергу це істотно послабить трудову міграцію молоді за кордон. Взагалі проблеми використання інтелектуального потенціалу нації необхідно розглядати в контексті економічної і національної безпеки держави. Тільки високий інтелект нації створить міцний фундамент стратегічних ступенів свободи»- сказала професор.

Від імені роботодавців емоційно й доволі дискусійно пролунав виступ заступника Голови Львівського обласного об'єднання роботодавців, керівника генерального директора ДП «Аргентум» **Василя Срібно**. Дорікаючи владі на необ'єктивність інформації про реальну потребу у економіки регіону у кадрах, про формування регіонального замовлення на підготовку кадрів без врахування інформації про актуальність професій, про відсутність регіональної програми розвитку машинобудування, він озвучив вимогу бізнесу ефективніше розвивати соціальний діалог, враховувати інтереси роботодавців. «Нині про роботодавців згадують лише у контексті того, що вони є платниками податків (згідно Закону України «Про професійно-технічну освіту», ст. 29), - наголосив Василь Михайлович. Натомість малий і середній бізнес формує напрями розвитку економіки регіону. Обговорюваний Проект - написано, але щоб він був ефективно зреалізований – треба чути роботодавців».

Ректор Львівського інституту економіки і туризму, **проф. Ігор Бочан** перефразовуючи цитату, що «мудрих людей багато не буває», підмітив, що ми маємо сигнали великої проблеми працевлаштування не за фахом. Історик, математик нині працевлаштовується, для прикладу, будівельником чи реставратором. Він веде бізнес, але це - нонсенс. Робітник ні за що не відповідає, перш за усе, за неналежну якість. У Львові лише 24% випускників працевлаштовані за фахом, усі решта – ні. Нині існує велика потреба в новій регіональній структурі економіки. Її покликаний допомогти вирішити даний проект.

Директор Інституту економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка» **проф. Олег Кузьмін** звернув увагу на те, що в роки державної незалежності вітчизняна профтехосвіта потерпіла кілька поразок. Першу, після приватизації підприємств, - коли були ліквідовані підприємства і відбулася масштабна втрата робочих місць, другу – коли усі ПТУ захотіли стати вищими навчальними закладами і перестали продукувати робітничі кадри, третю – коли поглибилися неофіційні відносини між працедавцями і робітниками, коли зарплата почала виплачуватися у конвертах (нині від 40 до 60 відсотків). Нині ці поразки продукують проблеми робітничих кадрів. Якщо даний проект буде реалізовуватися, то слід розглянути питання підтвердження вищими та професійно-технічними навчальними закладами свого статусу, мають бути розроблені пропозиції в законодавчій базі України (як на національному, так й на регіональному рівні та на рівні конкретних підприємств) щодо ліквідації цієї зарплати у конвертах (це відбивається на соціальному статусі робітників). Слід також визначитися з конкретними пріоритетами у процесі реалізації проекту (кожен етап має завершуватися конкретним рішенням, конкретним реалізованим заходом, і потім має постати уся структура моніторингу, про яку нині тут говорили) .

Керівник Львівського автомобільно-дорожнього коледжу НУ «Львівська політехніка» **Михайло Брегін** наголосив, що у нас надзвичайно багато сказано про диспропорції підготовки фахівців системою вищої та професійно-технічної освіти (маємо 80% - вища, 20-22% - профтехосвіта, треба хоча б 60 на 40%%). Але є інше питання, про яке ми мало говорили – це соціальне партнерство: державне і регіональне замовлення. «Перш ніж казати, куди йдуть наші випускники, - наголосив Михайло Григорович, ми мали б знати, кого ми маємо готувати на перспективу. Отак відверто. Кваліфікований робітник – мінімум два роки,

середня ланка – 3-4 роки, спеціаліст вищої кваліфікації - 5-6 років. Нам треба бачити цю перспективу. І власне на цій перспективі має готуватися і державне, і регіональне замовлення. Як формуватися - є державні стратегічні плани розвитку, які готує держава. Це аграрний сектор, дорожня інфраструктура, ІТ-сектор і інші. Під ці державні програми мала б бути розробка кадрового потенціалу. Так само регіональні програми. Я приведу той приклад по нашому напрямку – дорожній фонд. Усе є прораховано, скільки буде коштів, які будуть кредити, хто буде фінансувати, хто буде забезпечувати матеріальні ресурси, фінансові, а кадрового потенціалу – не прораховано. Тобто, коли приймаються державні програми розвитку економіки, відомчі програми міністерств, там обов'язково має бути вказано стрічку, які для цього потрібні кадрові ресурси. Тоді цю програму можна буде виконати, і можна буде залучити інвесторів. Бо кожен заклад хоче бачити, чи є кваліфіковані кадри чи немає. І ще одне. Власне оці програми державні, відомчі, регіональні - на них у партнерстві з працедавцями має формуватися державне і регіональне замовлення. Але це, наголошую, - державне замовлення. У програмах має бути ще одна річ. Йдеться про те, що нам фінансують витрати по замовленню - це заробітна плата, стипендії і комунальні видатки. А методичні матеріали, матеріально-технічне забезпечення, база для вищої кваліфікації викладачів – цього немає. Тут дуже багато речей, в яких ми відстали дуже сильно. Якби був хоча б відсоток під створення навчально-практичних центрів, інших питань навчально-методичної бази – то це б дало кошти, щоб розвивати напрями економіки. Нам треба пропагувати думку, щоб при формуванні усіх стратегічних програм закладалися такі видатки. Тоді, можна буде ситуацію покращити».

Директор Львівського професійного коледжу готельно-туристичного і ресторанного сервісу **Ганна Балушак** подякувала пану П.Хобзею, що держава почала думати про профтехосвіту. Зупинившись на проблемних питаннях розвитку галузі, вона наголосила на потребі фінансового заохочення студентів для здобування якогось фаху (аргументом є те, що сюди йдуть вчитися діти з малозабезпечених сімей, для яких важлива фінансова складова); на існуванні протиріч між об'єктами галузі організаційно-адміністративного характеру (з одного боку, коледж підпорядковується Департаменту Освіти і науки ЛОДА, з іншого - отримує фінансування з міста), *на кадровому менеджменті в організації* (має бути мотивація, кращий соціальний пакет, оплата та умови праці і т.п.), на питанні стимулювання працівників, які працюють у навчальному закладі (немає механізмів фінансового заохочення працівників). Педагоги, особливо майстри виробничого навчання, не хочуть працювати на підприємствах. Оголеними стали, за словами Ганни Федорівни, - цілі окремі ділянки.

Проректор з науково-педагогічної роботи Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького професор **Анатолій Магльований** дав високу оцінку як доповіді, так і презентації Проекту. «Це потрібні речі для Львівського регіону, думаю, й для України теж, – підмітив виступаючий. Медицини це стосується менше, бо у цій сфері ти стовідсотково не потрапиш в інтернатуру, якщо не працевлаштуєшся. Міністерство охорони здоров'я України працевлаштовує усіх, бо треба закінчити інтернатуру, отримати сертифікат, і ти маєш відпрацювати. Тут дуже тісний зв'язок. Після працевлаштування на перше місце роботи ними вже ніхто не керує. Ми це вивчаємо за ідентифікаційними кодами. Проте, доступ до ЄДПОУ - персоніфікований, ми і ніхто інший не має права порушувати Закон України «Про персональні дані». Ми започаткували ідею розробити додаткову службу на сайтах – проте, там треба кошти і треба дозвіл кожного студента на опрацювання персональних даних (студент на це не піде). Але, студент можливо і співпрацював би тут, коли б я, як проректор, побачив у групі Голову студентської Ради міста, Голову студентського Парламенту області, голів самоврядних студентських організацій Львівської Політехніки й Університету імені Івана Франка. Через них можна добре працювати. Не ми будемо майбутнє, ми говоримо про «випускників». Тому, тут мав би бути представлений «випускник» основних університетів регіону, який був би залучений до групи і через студентську раду, студентський парламент – співпрацював би зі студентами. Наказ ректор підпише, й студенти роблять усі анкетування. Студент студенту довіряє. Ми - старше покоління. Тому й ціною є пропозиція, щоб долучити до цього проекту студентів випускників. Тоді ми будемо мати більш-менш реальну картину працевлаштування.

Завідувач кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності НУ «Львівська політехніка» професор **Ольга Мельник**, приймаючи участь в обговоренні Проекту, зробила два акценти. Перший стосувався потреби ідентифікації інтелектуальних втрат трудового потенціалу прикордонного регіону внаслідок освітньої міграції молоді. «Нині в Україні активно пропагуються програми подвійних дипломів, сказала Ольга Григорівна, і це, безумовно, дуже активний стимул підвищення кваліфікації наших потенційних випускників. Але ми стикаємося з проблемою, коли наші студенти не повертаються в Україну. Тут дуже багато об'єктивних причин (це потужна асиметрія у якості життя населення, у рівні реалізації потенціалу, у рівні можливостей і т.д.). Треба звернути увагу й на те, що навіть у критеріях підвищення університетами статусу національного є такий показник як кількість студентів, котрі навчаються за програмою подвійних дипломів, стажуються за кордоном (не менше 6 місяців). На жаль, ми як прикордонний регіон, дуже гостро відчуваємо проблему міграції освітньої і втрат інтелектуального потенціалу». Другий акцент, зроблений О.Мельник, – це те, що у межах цього проекту дуже важливо побудувати платформу власне співпраці між роботодавцями, асоціаціями, кластерами роботодавців, і закладами вищої освіти. На базі Львівської політехніки неодноразово створювалися консультаційні ради, коли залучалися роботодавці для розроблення навчальних програм для наших випускників. На сьогодні скасовано попередні галузеві стандарти вищої освіти, які забезпечували обов'язкові дисципліни, формуються абсолютно нові державні стандарти на основі компетентісного підходу із залученням асоціації роботодавців. Очевидно, для підвищення якості освіти, така співпраця у межах запропонованого створеного веб-порталу є найбільш результативною.

Загалом, перша громадська презентація проекту показала високу зацікавленість представників влади, бізнесу, освіти та науки. За словами модератора засідання, пана Романа Филипів, нині Україна працює над загальнонаціональною Стратегією розвитку промисловості. І поки ця стратегія «ходить» по комітетах, Львівщина уже працює у межах цієї стратегії. Прикладом є Проект, який ми з Вами мали нагоду нині обговорити. Роман Степанович тепло подякував розробникам Проекту, усім, хто прийшов на громадське його обговорення – безсумнівно важливого, який може дати вагомий результат для регіону і держави.

Спільна студентська наукова конференція на тему «Суспільно-географічні та гео економічні проблеми просторового розвитку регіонів» (Львів, 26 квітня 2018 року)

Національний університет
«Львівська політехніка»

Львівський національний
університет імені Івана
Франка

Міжрегіональна Академія
управління персоналом
Львівський інститут

Кафедра
теоретичної
та прикладної
економіки,
НДЦ
«ДЕМОС»

Кафедра
економічної
та соціальної
географії

Кафедра
менеджменту
ту
організацій

Садова У.Я., Угринович П.А.

ДОСТОЙНІ ЗЛЕТИ Й НОВІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ ДУМКИ

(за підсумками спільної студентської наукової конференції
«СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ» (Львів, 26 квітня 2018 року))

Студентське наукове життя завжди багате цікавими подіями. Весною воно має свій колорит. Інколи фахівці стверджують, що у цю пору року «працює» особлива енергія пошуку й креативу. Можливо саме тому представники Генеральної Асамблеї ООН виділили окрему дату - 21 квітня, оголосивши Всесвітнім днем творчості й інноваційної діяльності (Резолюція ООН [A/RES/71/284](#)). Цей день відзначається з 2002 року, а з 2006 року - переріс у цілий тиждень науки, починаючи з 15 квітня - дня народження великого мислителя й винахідника Леонардо да Вінчі.

У Львові студенти теж вкладають свій інтелект, час, енергію у вирішення різноманітних наукових проблем, проводять олімпіади, конференції, обмінюються досвідом. Не дивно, що цьогогоріч на хвилі інтересу до науки виникла ідея проведення спільної студентської наукової конференції на рівні окремих кафедр Національного університету «Львівська політехніка» (кафедра теоретичної та прикладної економіки, НДЦ «ДЕМОС»), Львівського національного університету імені Івана Франка (кафедра економічної та соціальної географії), Львівського інституту МАУП (кафедра менеджменту організацій). Тема конференції «Суспільно-географічні та гео економічні проблеми просторового розвитку регіонів» (Львів, 26 квітня 2018 р.). Місце проведення - географічний факультет ЛНУ імені Івана Франка.

Конференція зібрала широке коло зацікавлених осіб, переважно з числа представників соціально-економічної та географічної наукової думки. Відкрив роботу конференції декан географічного факультету ім. Івана Франка – к.е.н., доц. Біланюк Володимир Іванович. З теплими й напутніми словами звернулися до учасників конференції заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка, завідувач кафедри економічної та соціальної географії, лауреат Міжнародної премії Імені Франка к.геогр.н., проф. Шаблій Олег Іванович, а також професор кафедри теоретичної та прикладної економіки НУ «Львівська політехніка», керівник НДЦ «ДЕМОС» цього ж закладу, д.е.н., проф. Садова Уляна Ярославівна. Відрадно, що у роботі конференції взяли участь гості з Канади – п. Микола та Галина Могильови, - які понад 20 років активно розвивають та представляють у цій країні українська діаспору. У роботі конференції прийняли також участь такі відомі наставники та вчені як проф. Ровенчак І.І., доц. Влах М.Р., доц. Грицевич В.С., доц. Гудзеляк І.І., доц. Данилович-Кропивницька М.Л., доц. Данилюк Л.Г., доц. Кузик С.П., доц. Степура Т.М., доц. Стецький В.В., доц. Івах Я.Є., доц. Мамчур О.І., ас. Котик Л.І. та ін.

Тематика виступів була доволі широка - від дослідження питань зовнішньоекономічної співпраці України з іншими країнами світу та діяльності у державі міжнародних економічних організацій до економіко-математичного моделювання розвитку окремих секторів національної економіки, перспектив формування кластерів та індустріальних парків, вивчення демографічних, соціальних, містобудівельних аспектів організації життя та праці населення на рівні окремого регіону, об'єднаної територіальної громади, населеного пункту. Серед представлених досліджень були заслухані, зокрема, виступи І.Лещук «Географія зовнішньоекономічних зв'язків України та Італії» (наук. кер. проф. І.І.Ровенчак), П.Угриновича «Попит і пропозиція на професійних ринках праці Львівщини: виробництво скла і виробів зі скла» (наук. кер. проф. Садова У.Я.), І.Кривки «Суспільно-географічні проблеми створення і функціонування ОТГ Закарпатської області» (наук. кер. доц. М.Р.Влах), Н.Горбачука «Перспективи розвитку індустріальних парків в Україні» (наук. кер. доц. Данилович-Кропивницька М.Л.), А.Головашової «Напрямки математико-географічного вивчення туристичної сфери регіону» (наук. кер., доц. В.С.Грицевич), М.Біланюка «Житлова зона великого міста: суспільно-географічна характеристика на прикладі м. Львова» (наук. кер. доц. І.І.Гудзеляк), А.Хацивацької «Геопросторова організація якості життя населення в макрорегіонах світу» (наук. кер. доц. М.М.Книш), Ю.Борсука «Економічна ефективність залізничних маршрутів Західного регіону» (наук. кер. доц. С.П.Кузик), Д.Добросельської «Суспільно-географічні особливості розвитку Кам'янецьчини у XVII - XXI ст.» (наук. кер. доц. І.С.Івах), З.Качмарик «Фінансова інфраструктура західного регіону України: суспільно-географічні аспекти» (наук. кер. доц. О.І. Мамчур), М. Нуд «Функціонування міжнародних економічних організацій в Україні: суспільно-географічний аспект» (наук. кер. асист. Л.І.Котик).

Кожен виступ супроводжувався численними питаннями-відповідями, навіть короткими дискусіями учасників конференції. Цікаво, повчально, і, як завжди, влучно та емоційно прозвучали слова Олега Івановича Шаблія, який подякував студентам та їх керівникам за проведену роботу, зробив критичну оцінку представленим науковим працям, вказав на велику суспільно-активізаційну й соціокультурну місію заходів такого формату. Від НУ «Львівська політехніка» виступила Уляна Ярославівна Садова. Вона відзначила високий рівень наукових досліджень, вказала, що у кожна з наукових шкіл мала змогу не тільки поділитися напрацюваннями, але й збагатитися новими методами досліджень.

Переможцями студентської конференції стали -

І-ші місця – Львівський національний університет імені Івана Франка:

М.Біланюк, Ю.Борсук З.Качмарик

- НУ «Львівська політехніка»: П.Угринович

ІІ-гі місця – Львівський національний університет імені Івана Франка:

І.Лещук, Д.Добросельська, М Нуд,

- НУ «Львівська політехніка»: Н.Горбачук

III-і місця - Львівський національний університет імені Івана Франка:

І.Кривка, А.Головашова, А.Хацивацька

За підсумками конференції оргкомітетом прийнято рішення опублікувати наукові праці студентів в окремому міжвузівському збірнику «Суспільно-географічні та гео економічні проблеми просторового розвитку регіонів».

ОГОЛОШЕННЯ

26 квітня 2018 року
Світлина студентів та наукова конференція на тему
**«СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ТА ГЕОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ»**
Львів, вул. П. Дорошенка, 41, ауд. 26. Початок – о 14:00 год.

Економічна і соціальна географія

Тема
Географія зовнішньоекономічних зв'язків України та Італії

Доповідач
Лещук І.
Горбач Ю.
Кричак І.
Головашова А.
Біланюк М. В.
Хачивацька А.
Борсук Ю.
Довгань С.
Добросельська Д.
Качмарик З.
Нуд М.

Вісільно-промисловий комплекс України і сучасні геог. рафінні проблеми
Суспільно-геог. рафінні проблеми створення і функціонування ОТГ Закарпатської області

Напрямок математико-географічного аналізу туристичної сфери регіону
Житлова зона великого міста: суспільно-географічна характеристика організації життя населення в макрорегіонах світу

Економічна ефективність залізничних маршрутів Західного регіону
Географія населення Львівської області

Суспільно-географічні особливості розвитку Кам'янецьчини у ХVII–ХХІ ст.
Фінансова інфраструктура західного регіону України: суспільно-географічні аспекти

Функціонування міжнародних економічних організацій в Україні: суспільно-географічний аспект

Назва
Ірина І.
Роберт І. І.
Віктор О. І.
Діаг. Влад М. Р.
Діаг. Григорій В. С.
Діаг. Гузаль І. І.
Діаг. Ковалюк М. М.
Діаг. Кулик С. П.
Діаг. Спирський В. В.
Діаг. Івчак Я. Є.
Діаг. Мельник О. І.
Асист. Копчик Л. І.

Доповідач
Андрій С.
Ярослав Я.
Кіселев К.
Уривков П.
Бондаренко Ю.
Кузьма І.
Горбачук Н.
Дейченко К.

Тема
Вплив суспільної інформаційної мобільності на економіку та інноваційний потенціал регіону

Класифікація територіально-економічного розвитку Львівщини
Регіональні особливості формування ринку аграрного сектора

Питання і перспективи на професійних ринках праці
Львівщина: виробничий сектор і територія і села

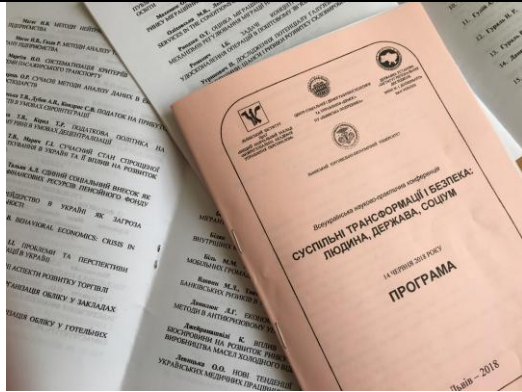
Детермінанти інвестиційної діяльності в туристично-рекреаційній сфері і архітектури
Роль Львівської області в розвитку туристично-рекреаційної сфери України

Перспективи розвитку інфраструктури праці в Україні
Формування і розвиток ринку землі України

Назва
Ірина І.
Роберт І. І.
Віктор О. І.
Діаг. Влад М. Р.
Діаг. Григорій В. С.
Діаг. Гузаль І. І.
Діаг. Ковалюк М. М.
Діаг. Кулик С. П.
Діаг. Спирський В. В.
Діаг. Івчак Я. Є.
Діаг. Мельник О. І.
Асист. Копчик Л. І.

Запрошуються всі бажаючі!
Орґанізатор

У ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ “СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У XXI СТОЛІТТІ: ЛЮДИНА, ДЕРЖАВА, СОЦІУМ”

- 14 червня 2018 року -

Доброю традицією в сфері організації наукового життя викладачів та науковців Львівщини стало проведення на базі Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП» Всеукраїнської науково-практичної конференції на тему «*Суспільні трансформації у XXI столітті: людина, держава, соціум*». Цьогоріч співorganizаторами конференції є ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАНУ», НДЦ «ДЕМОС» НУ «Львівська політехніка», Львівський торговельно-економічний університет. Тематика доповідей на секційних засіданнях охоплювала такі основні напрями: 1. Суспільні трансформації та проблеми соціалізації особистості. 2. Психологічні особливості управління освітніми процесами в суспільстві знань. 3. Історичний та політичний контексти суспільних трансформацій. 4. Соціокультурні та економічні наслідки міграції в Україні та світі. 5. Міграція людських ресурсів як чинник формування нового глобального світу. 6. Фінансова безпека бізнесу та ризик-менеджмент в умовах економічних трансформацій. 7. Соціальна економіка та соціальна безпека в умовах суспільних трансформацій.

Конференцію відкрила директор Львівського інституту МАУП, професор Міжнародної кадрової академії **Любов Лелик**. Вона привітала учасників та гостей заходу з першим ювілеєм співпраці (цього року даний захід проходив впр'яте), зазначила, що увага вчених нині особливо прикута до питань гарантування соціальної безпеки у суспільстві, до подолання ризиків, які мають місце в економіці й у державі. Вона побажала усім плідної роботи на благо українського суспільства в умовах євроінтеграційних процесів. Тематику новітніх трендів в царині конкурентоспроможності вищої освіти України вдало підхопила докторант ЛНУ імені Івана Франка, к.е.н., доц. **Ольга Гринькевич**. Вона не лише навела новітні статистичні дані з даного питання, але й зупинилася на методології та результатах побудови рейтингів.

Від НУ «Львівська політехніка» (НДЦ «Демос») з доповіддю «Нові види праці та зайнятості у регіональних стратегіях модернізації економіки» виступила д.е.н., професор **Уляна Садова**. Доповідач зосередила увагу на прискореній динаміці соціальної мобільності на регіональних ринках праці, що виявляється не лише у просторовому, але й часовому вимірах. На фоні позитивних змін, пов'язаних із розвитком ІТ-сфери і телекомунікацій; реформування систем освіти і медицини; сфери державного управління та місцевого самоврядування, залишається проблемою висока плинність кадрів через незадовільні умови праці та високий рівень конкуренції за робочу силу зі сторони країн і регіонів з вищим рівнем оплати праці. Професор У. Садова звернула увагу на нові можливості об'єднаних територіальних громад у залученні через проектну діяльність інвестицій у місцевий розвиток, створення нових робочих місць, кластерний підхід до управління економічним потенціалом територій.

Проблематику удосконалення правового забезпечення реформування різних сфер суспільного життя в Україні, насамперед, у контексті суспільної безпеки, представив у доповіді «Імплементція звичаєвого права в національну правову систему України» старший викладач кафедри права, заступник директора з безпеки та ділової інформації Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП» *Андрій Гулій*. Доповідач звернув увагу на особливості звичаєвого права, що виступає регулятором поведінки людей та через різні суспільні інститути (сім'я, соціальні групи, держава) виявляє особливості національних систем індивідуальної, соціальної, економічної та інших видів і форм безпеки.

Докторант ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього» Національної академії наук України, к.е.н. *Ольга Риндзак* у доповіді на тему «Оцінка міграційного потенціалу в системі механізмів регулювання міграції населення» представила результати вимірювання міграційних настроїв різних вікових категорій населення України за останні п'ять років та звернула увагу на методиці побудови індексу міграційного потенціалу населення. Така інтегральна оцінка, на думку дослідниці, може слугувати одним із базових індикаторів для характеристики соціальної безпеки регіонів України та ухвалення рішень, спрямованих на зменшення соціальної напруженості внаслідок наростаючої міграційної активності.

На актуальній проблемі сучасних сімей в Україні та світі зосередила увагу у доповіді на тему «Сучасне батьківство: феномен няні» завідувач кафедри психології Львівського інституту МАУП, к. психол. н. *Олександра Дмишко*. Доповідач виступила з конструктивною критикою позитивів і суперечливих питань запровадження з січня 2019 року в Україні інституту муніципальної няні. Завдяки фінансовій підтримці батьків, які замість декрету обирають роботу та користуються послугами няні, Уряд країни планує підтримати економічну активність молодих сімей на ринку праці. Водночас, як зазначила доповідач, серед багатьох педагогів і психологів викликає тривогу повноцінність догляду та виховання дітей у ранньому віці без достатньої уваги батьків, насамперед матері.

Використання сучасних інструментів візуалізації даних, зокрема картографічного методу в соціально-демографічній аналітиці презентував у своєму виступі к.геогр.н., в.о. зав. відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього» НАН

України» **Роман Теслюк**. Доповідач не лише ознайомив учасників Конференції

з принципами і правилами побудови карт для дослідження соціально-економічних явищ, але й представив багато корисних прикладів і практичних порад використання загальнодоступних технічних і програмних засобів у побудові картографічних зображень в аналітиці.

Основні вимоги до публікації результатів наукових досліджень в авторитетних виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, представив у доповіді «Як створити читабельний і цитований текст?» к.е.н., старший науковий співробітник відділу регіональної економічної політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», відповідальний секретар наукового журналу «Регіональна економіка» **Назар Попадинець**. Доповідач звернув увагу на сучасні міжнародні вимоги до структури наукової статті, зокрема, в частині таких її елементів, як зміст анотації, характеристика методів дослідження, опис дискусійних питань, а також стилі оформлення бібліографічних посилань.

Жваву дискусію і багато запитань викликав виступ українського студента **Андрія Луцишина**, який здобуває медичну освіту в Університеті Нью-Гепшира (University of New-Hampshire), США. У доповіді «Особливості навчання студентів у закладах вищої освіти США» А. Луцишин розповів про історію і традиції університетів США, які пов'язані з організацією навчання, дотриманням принципів академічної доброчесності («плагіаторство карається дуже жорстко; вибір багатьох предметів здійснюється самим студентом; ціни на навчання залежать від штату постійного місця проживання студента»). У доповіді А. Луцишин навів цікаві приклади мотивації студентів американських університетів до якісного навчання, відповідального ставлення до часу, особливості оцінювання та контролю знань.

У програмі V Всеукраїнської науково-практичної конференції «*Суспільні трансформації у XXI столітті: людина, держава, соціум*» були представлені доповіді науково-педагогічних працівників, молодих вчених і студентів ЗВО України (Львівського інституту МАУП, ЛНУ імені Івана Франка, НУ «Львівська політехніка», Львівського торговельно-економічного університету, Львівського медичного інституту, Львівського національного аграрного університету, Львівського державного інституту внутрішніх справ), Університету Нью-Гепшира (University of New-Hampshire, США),

представників академічної та галузевої освіти і науки (Інституту регіональних досліджень імені М.І. Долишнього, Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти), громадських правозахисних організацій. Зокрема, дослідження НУ «Львівська політехніка» представляли к.е.н., доц. **Тетяна Стенура**, яка представила результати застосування авторської методики розрахунку рівня напруженості на регіональних ринках праці України, а також к.е.н., доц. **Марта Данилович-Кропивницька**, котра поділилася власними здобутками у галузі мережевої економіки. Загалом для участі у конференції заявлено 59 учасників та 50 наукових доповідей. Відрадно, що серед них були й результати досліджень студентів НУ «Львівська політехніка», зокрема, **Павла Угриновича** «Дослідження потенціалу галузевих ринків праці Львівщини: шанси і ризики розвитку скловиробництва», **Крістіана Джейранашвілі** «Вплив вторинного використання біосировини на розвиток ринку праці Польщі: на прикладі виробництва масел холодного віджиму». На завершення оргкомітет Конференції висловив вдячність усім учасникам за цікаві і змістовні доповіді, активну участь у їх обговоренні та підготовці матеріалів доповідей Конференції.

ІІІ ФОРУМ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ: ЯКІСНА ОСВІТА ЯК ЗАПОРУКА УСПІХУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

(за результатами роботи ІІІ Форуму регіонального розвитку,
21-23 червня 2018 року)

В Україні протягом 21-23 червня 2018 року у мальовничому місті-здравниці Трускавці відбувався ІІІ Форум місцевого розвитку. Даний захід, який за характером, формами, принципами роботи багато в чому наслідує Економічний Форум у польському містечку Криниця-Здруй (іноді його називають Східноєвропейським Давосом), має усі шанси перерости у ефективну платформу співпраці української влади, бізнесу і громадянського суспільства задля забезпечення сталого й поступального розвитку Карпатського регіону, перетворитися в інструмент «оздоровлення» депресивних територій Західної України, дати імпульс для побудови нової архітектури співпраці регіонів.

В 2018 році Форум місцевого розвитку зібрав понад 400 учасників. Він став майданчиком, де відбулися зустрічі відомих особистостей суспільно-політичного, соціально-економічного, культурного життя України, Польщі, Угорщини, Румунії, Австрії, Німеччини. Ідеологічна, організаційна, технічна сторона ІІІ Форуму місцевого розвитку була на високому рівні забезпечена організаційним комітетом на чолі з Головою Львівської обласної ради, Головою Правління Асоціації «Єврорегіон Карпати – Україна» Олександром Ганущиним, виконавчим директором Асоціації «Єврорегіон Карпати – Україна» Галиною Литвин та іншими. Показово, що у його роботі активну участь приймали Голова Верховної Ради України Андрій Парубій, Віце-прем'єр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Іванна Климпуш-Цинцадзе, Віце-прем'єр-міністр - Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Геннадій Зубко, заступник Міністра цього відомства В'ячеслав Негода, Міністр закордонних справ України Павло Клімкін, заступник Міністра цього ж відомства Василь Боднар, Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич, заступник Міністра цього ж відомства Павло Хобзей, заступник Міністра екології та природних ресурсів України Василь Полуйко, державний секретар Міністерства інфраструктури України Андрій Галушак, народні депутати України Іван Рибак, Микола Княжицький, Оксана Юринець, Юрій Соловей, Ярослав Дубневич, Олег березок, Андрій Река, Ірина Подоляк, Оксана Продан. Знаменно й те, що участь у Форумі прийняли Міністр інвестицій та розвитку Республіки Польща Єжи Квенцінський, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Ян Пекло, Посол Сейму Республіки Польща Анна Палюх, Надзвичайний та Повноважний Посол Австрії в Україні Герміне Поппеллер, керівник Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні Габріелле Бауманн, координатор групи радників Програми «U-LEAD з Європою» Іван Лукеря, голова Європейського Конгресу Українців Ярослава Хортяні (Угорщина), голова Марамурської повітової ради Румунії Габріель Валер Зетя, заступник директора Програми розвитку ООН в Україні Блерта Чела, керівник

Спільного технічного секретаріату Програми транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020 Павел Словінскі, керівник Спільного технічного секретаріату Програми транскордонного співробітництва Румунія-Україна 2014-2020 Інгрід Букша, представник Фонду міжнародної солідарності в Україні Агнешка Пясецька та багато інших. Українська сторона була представлена багатьма Головами обласних, міських, районних рад народних депутатів різних регіонів як заходу, так і сходу держави. Найбільш чисельною була когорта львівських представників влади. Львівська обласна державна адміністрація активно показала роботу в особі Голови Олега Синютки, першого заступника Голови Ростислава Замлинського, Директора департаменту економічної політики Романа Филипів, Начальника відділу стратегічного планування Валентини Москаленко та ін.

Очільники політичної еліти, бізнесу, культури, науковці, експерти мали змогу обмінятися думками з приводу проблем політичної та економічної співпраці, розбудови бізнес-середовища у регіоні, визначення рівня довіри до бізнесу та його поведінки у сфері соціальної відповідальності, діагностики умов розвитку господарської діяльності тощо.

Тематика III Форуму місцевого розвитку була доволі широкою. Перший блок проблем охоплював тематичний напрям «Інструменти забезпечення сталого розвитку Карпатського єврорегіону», другий – «Можливості підтримки регіонального та місцевого розвитку», третій - «Схід і захід разом: регіональний вимір загальноукраїнської солідарності». У рамках кожного з напрямів мала

місце організація численних панельних дискусій, презентацій проектів, підписання декларацій і угод, прийняття резолюцій. Для прикладу, було презентовано Європейське об'єднання територіальної співпраці ТИСА, ініціативу створення Трускавецького національного парку, створення музейно-просвітницького Центру міжкультурного діалогу імені Святослава Вінченца в с.Криворівня Верховинського району, НУВ громадський ініціатив м. Краматорська, підсумки конкурсу освітніх, культурних та недійних обмінів між Львівщиною та Луганщиною, створення лісорозсадницького комплексу, проекту «Дрогобич Smart City», проекту – переможця програми секторальної підтримки регіонального розвитку «Схід і Захід разом: будуємо довіру зі шкільної парти», Програму транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020, проекту-переможця програми секторальної підтримки регіонального розвитку «Карпатська мережа регіонального розвитку», ініціативу пілотного проекту ЄС для регіону Карпат та інші.

Окремою подією у третій день роботи III Форуму місцевого розвитку стала панельна дискусія «Якісна професійно-технічна освіта як запорука успіху регіонального розвитку» під модеруванням директора ДТЕК Бурштинська ГЕС Дениса Шмигала, у роботі якої взяли участь Міністр освіти та науки України Лілія Гриневич, заступник Міністра цього відомства Павло Хобзей, Голова Житомирської обласної ради Володимир Ширма, голова Полтавської обласної ради Олександр Біленький, директор ВПУ №19 м. Дрогобич Володимир Маринкевич, професор НУ «Львівська політехніка» Уляна Садова.

Конструктивний тон роботі панелі задав виступ Міністра освіти і науки України Лілії Гриневич, яка звернула увагу на відмінності української та європейської традиції обирати випускниками шкіл навчання у профтехучилищах, на динаміку контингенту у вітчизняних ПНТЗ, на скорочення закладів за останні 10 років, на зношення обладнання закладів освіти та т.п. «Так, якщо в Україні навчання в ПНТЗ обирає близько 20% випускників шкіл – наголосила Міністр, то у Чехії, Хорватії, Австрії, Фінляндії – близько 70% (при середньому показнику по Європі 40%)». Особливий акцент зробила Лілія Михайлівна на державних інвестиціях у професійну освіту, на

питанні найбільш затребуваних професій на ринку праці в 2018 році, на ідеї створення 50-ти НПЦ, на проблемах передачі від МОН фінансування й повноважень на місця, а також майна закладів профосвіти з державної у комунальну власність. Міністр наголосила, що у шести областях України (Полтавській, Запорізькій, Миколаївській, Одеській, Донецькій, а також Волинській) несподіваною проблемою стала подача Пакету документів на передачу майна закладів професійної освіти з державної у комунальну власність. Відповідаючи на численні запитання учасників панелі, Л.Гриневич поінформувала, що подальша реформа професійної освіти в країні повинна забезпечити розвиток приватно-державного партнерства, створення нової системи управління професійною освітою (концепція реформування професійної освіти, Закон «Про професійну освіту», великий інфраструктурний проект з ЄС для підтримки реформування професійної освіти), формування нового змісту професійної освіти (освітні програми), створення сучасного освітнього середовища (освітні стандарти).

Великий інтерес в учасників панельної дискусії викликала презентація проекту – переможця програми секторальної підтримки ЄС регіонального розвитку України на тему «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників закладів вищої освіти і закладів професійно-технічної освіти прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення», яку презентували професор НУ «Львівська політехніка», керівник НДЦ «ДЕМОС» д.е.н. Уляна Садова та докторант Львівського національного університету імені Івана Франка к.е.н. Ольга Гринькевич. Керівник Проекту Уляна Ярославівна зупинилася на актуальності Проекту, аналогах реалізації подібних проектів у світі, завданнях, технологіях, засобах, економічних і соціальних ефектах від його реалізації (замовник проекту – Львівська ОДА, період реалізації 2018-2020 рр., вартість проекту 3,6 млн.грн., очікуваний ефект за рахунок працевлаштування випускників 19,3 млн грн.).

Задаючи риторичне запитання чому моніторинг кар'єри випускників є актуальним для України та її регіонів, вона обґрунтувала відповідь відсутністю системи моніторингу працевлаштування на національному і регіональному рівнях, а також оцінки економічної ефективності бюджетних витрат на вищу і професійну освіту за критеріями працевлаштування, низькою якістю, несистемністю моніторингу кар'єри випускників на рівні ЗВО, ЗПТО, посиленням вимог індивідуальних споживачів до соціальної і економічної віддачі від здобутої освіти. Моніторинг кар'єри випускників, сказала доповідач, забезпечує реалізацію принципу зворотного зв'язку у системах управління якістю освіти. Науковці представили соціально-демографічний прогноз вступу у ЗПТО Львівської області до 2030 року (сценарний підхід), або іншими словами - дали відповідь на питання як зміниться попит на професійну освіту з урахуванням демографічних прогнозів. Навели результати обстеження роботодавців Львівської області (вибірка 1730 підприємств, 2017р.) щодо змін у структурі зайнятості економіки Львівщини у найближчі 3-5 років. У результаті реалізації проекту планується отримати інформаційну базу даних про зайнятість випускників для системи стратегічного планування потреб економіки регіону у кадрах, а також веб-портал «Індикатори якості навчання і підготовки кадрів» за результатами співпраці з ЗВО і ЗПТО, роботодавцями та

органами виконавчої влади у регіоні. Конкретизуючи бенефіціаріїв Проекту, У.Садова вказала, що кожен з них буде у вигащі. Так, *влада* отримає регіональне замовлення на підготовку фахівців з урахуванням результатів Моніторингу, а також зменшення диспропорції між попитом і пропозицією на фахівців у професійно-кваліфікаційному розрізі на ринку праці Львівщини. *Роботодавці* – підвищення якості підготовки фахівців з урахуванням результатів опитування випускників та роботодавців. *Заклади вищої і професійно-технічної освіти* – кількісні та якісні дані про ефективність ЗВО і ЗПТО за критеріями зайнятості випускників. *Абітурієнти* – обґрунтування вибору майбутнього фаху з урахуванням попиту на випускників на ринку праці Львівської області, зайнятості, доходів випускників, оцінок роботодавців. Завершуючи виступ, Уляна Ярославівна закликала присутніх до спільної роботи, навела слова Алана Кея з дослідницького Центру в Паоло Альто (США), що «єдиний спосіб точно перебачити майбутнє – створити його».

Інші учасники дискусії зупинилися на ключових питаннях змін професійно-технічної освіти у найближчому майбутньому, на якості освітніх послуг, на готовності органів державної влади враховувати потреби бізнесу при зміні парадигми ПТО, на викликах, які стоять перед самоврядними органами у процесі реформування професійно-технічної освіти.

Велику інформаційну та промоційну роботу провели на III Форумі місцевого розвитку у м.Трускавці українські медіа. До речі, у ході спеціальної дискусії були представлені точки зору різних засобів масової інформації, з якими вони щоденно зустрічаються під час висвітлення подій в Україні та її регіонах.

Завершуючи роботу Форуму, Голова Львівської обласної ради народних депутатів Олександр Ганущин щиро подякував усім учасникам за плідну роботу, висловив сподівання, що заходи були цікаві усім учасникам: як з України, так і з країн сусідів, представникам бізнесу та донорам, котрі підтримали III Форум місцевого розвитку.

За підсумками роботи III Форуму місцевого розвитку учасниками прийнято спеціальну Резолюцію щодо потреби спеціалізованих інструментів підтримки Карпатського регіону (задля забезпечення збалансованого його розвитку, підвищення ефективності місцевого та регіонального розвитку, забезпечення ефективної співпраці між сходом і заходом країни, посилення взаємодії самоврядних органів), скеровану Президентові України, Голові Верховної Ради України, Прем'єр-міністрові України, самоврядним органам регіону Карпат, українській та міжнародній спільноті.

ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОЇ ТА ОСВІТНЬОЇ МІГРАЦІЇ У ФОКУСІ ІНТЕРЕСІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ, ВЛАДИ І БІЗНЕСУ

(за результатами зустрічі, організованої Прес-центром «Гал-Інфо»)⁵

Фото: Олена Ляхович, Гал-інфо

В Україні тема трудової міграції уже традиційно займає чільні місця в політико-інформаційних, економічних й інших матеріалах ЗМІ. Особливої гостроти її висвітлення набирає щороку у літній період, коли у вищій школі розпочинається вступна кампанія й міграційні втрати потенціалу молоді є не абияк відчутними. На тлі затяжної демографічної кризи міграційні настрої абітурієнтів не лише блокують процеси збереження ресурсного потенціалу вітчизняних освітніх та наукових шкіл, але й ведуть до руйнування соціокультурних засад розвитку вітчизняного ринку праці, продукують загрози національній безпеці країни.

Ці питання стали предметом дискусії, проведеної у Львові у Прес-центрі Галінфо 20 липня 2018 року під назвою «Проблеми трудової та освітньої міграції з України».

Коротка довідка до дискусії:

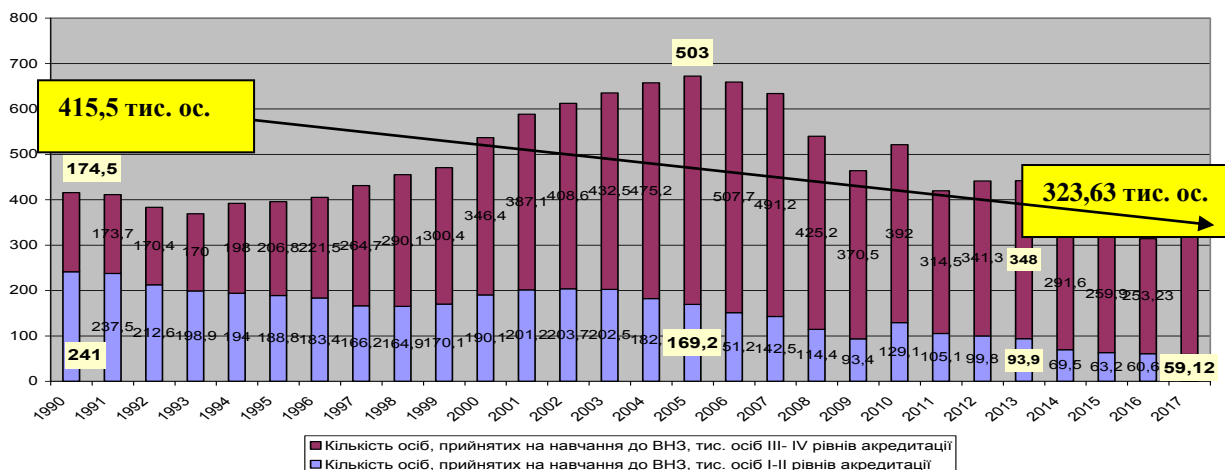
Сфера освіти і міграція. Згідно даних державної служби статистики України кількість осіб, котрі були прийняті на навчання у ВНЗ, скоротилася за період 2014-2017 роки на 118,27 тис. осіб – з 415,5 тис. осіб у 1990 році до 323,63 тис. осіб у 2017 році (рис. 1). Падіння значень показника є співвимірне з кількістю усіх студентів, які взагалі навчаються на бакалавраті та в магістратурі в окремих країнах світу. Для порівняння, наведений показник майже удвічі перевищує загальної кількості студентів такої країни як Молдова (на початок 2017/18 навчального року - 65,5 тис. осіб)⁶, у півтора – як Латвія (в 2017/18 н.р.

⁵ За результатами зустрічі, організованої Прес-центром «Гал-Інфо», 20 липня 2018 р. // Електронний ресурс. Спосіб доступу: [Open Discussion: «Проблеми трудової та освітньої міграції з України». Онлайн](#)

⁶ Число студентів в Молдове скоротилось // Електронний ресурс. Спосіб доступу: https://noi.md/ru/news_id/261693

– 81,6 тис. осіб)⁷. Наведені дані зовсім не вказують падіння інтересу вітчизняної молоді до здобуття освіти. Навпаки, значна її частка включається в освітню міграцію. За даними ЮНЕСКО за три останні роки кількість молодих українців, котрі вирішили здобувати якісну освіту за кордоном (outbound students), зросла більш як у півтора рази - з 49911 осіб в 2014 році до 76181 осіб в 2017 році⁸. Водночас, має місце й те, що усе більше з молодих людей не планує повертатися в Україну.

Рис. Динаміка кількості осіб, прийнятих на навчання до ВНЗ в Україні в 1990-2017 рр., тис. осіб. (2014-2017 рр без даних по тимчасово окупованих територіях АР Крим, м. Севастополя, Донецької та Луганської областей).

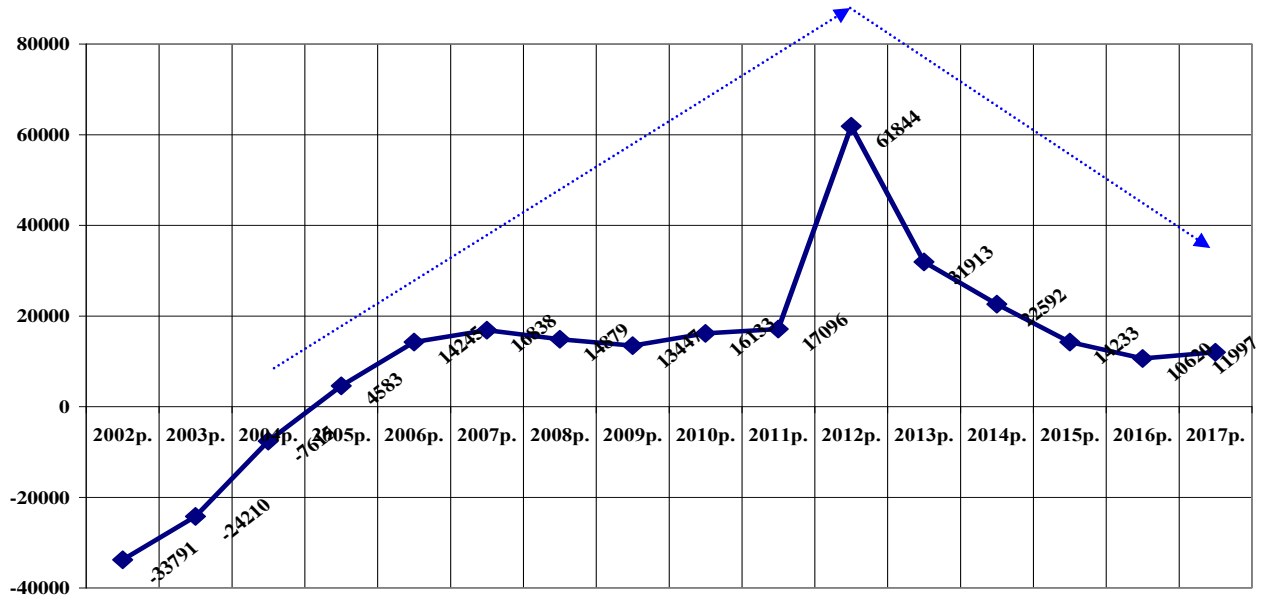
Сфера ринку праці і міграція. В Україні з'являються ознаки оздоровлення економіки. Лише за 2014-2017 рр. потреба роботодавців у працівниках на заміщення вакантних робочих місць (посад) на ринку праці зросла 1,4 рази - з 48,7 тис. од. до 66,5 тис. од. (наведено за даними стану ситуації на перше півріччя відповідного року)⁹. Водночас, усе більше кваліфікованих працівників надають перевагу трудовій міграції. На жаль, нині в Україні державна статистика не відображає міграційні тренди ринку праці. Водночас, навіть офіційні дані про сальдо української міграції вловлюють певні тенденції (рис.2).

⁷ Число студентов в латвийских вузах сократилось на 1,6% // Электронный ресурс. Спосіб доступу: <http://rus.delfi.lv/news/daily/latvia/chislo-studentov-v-latvijskih-vuzah-sokratilos-na-1-6.d?id=49670523&all=true>

⁸ Education: International student mobility in tertiary education [Електронний ресурс] // UNESCO-UIS, 2016. – Retrieved from : <http://data.uis.unesco.org>.

⁹Доповідь "Ринок праці в Україні" (за відповідні роки). Державна служба статистики України. //Електронний ресурс. Спосіб доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Рис. Динаміка показника сальдо міграції в Україні в 2002-2017 роках
(міграційний приріст/скорочення населення за даними поточного обліку ДССУ, осіб)

Показовою є на цьому фоні відомча статистика. За даними Міністерства соціальної політики України нині у державі найвищий рівень плинності кадрів в Європі - за рік кожен п'ятий робітник – звільняється, підприємства вимушені знову шукати нових людей¹⁰. Активне переманювання та залучення робітників з України іншими державами набирає усе нових обертів. Найбільше зростає попит на українських заробітчан у Польщі, Словаччині, Литві і Хорватії. Так, за підрахунками Союзу підприємців і роботодавців Польщі, для підтримки зростання економіки цієї країни необхідно залучити 5 млн емігрантів, а загальна кількість виданих запрошень на роботу в 2018 році для українців складе 3 млн. У Словаччині будівництво нових заводів зумовить в найближчі 3-6 місяців значний дефіцит робочої сили (на рівні 70-100 тис. осіб), котрий теж буде ліквідовуватися значною мірою за рахунок робочої сили з України. Варто додати, що в Україні за три роки з 2013-2016 рр. кількість економічно активного населення скоротилася з 21 млн до 18 млн осіб. За цей же період чисельність штатних працівників зменшилася на 2 млн, а самозайнятих – на 2,5 млн. Таким чином, втрата трудового потенціалу, перш за усе, з числа представників молоді є проблемою стратегічної ваги як для української економіки, так і для держави, суспільства.

Дискусія «Проблеми трудової та освітньої міграції з України» була проведена за участі спікерів - Романа Матиса, начальника управління інвестиційної політики ЛОДА (модератор), Іванчук Оксани, заступника директора Львівського обласного центру зайнятості, Уляни Садової, експерта, керівника НДЦ «Демос» НУ «Львівська політехніка», Антоніни Курець, HR-спеціаліста компанії «Price Waterhouse Coopers», Володимира Сухого, менеджера освітніх проектів львівського ІТ-кластеру.

¹⁰ Міграція з України зростає і наближається до критичної (14 серпня 2018) НВ – Новое Время //Електронний ресурс. Спосіб доступу: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/mihratsija-z-ukrajini-zrostaє-i-nablizhajetsja-do-kritichnoji-2462687.html>

У роботі заходу прийняли участь представники бізнесу, громадських організацій, відомі фахівці в галузі освіти та науки Львівщини. Серед відомих людей - Зеновій Бемес, Президент Асоціації роботодавців Львівщини, бізнес-омбудсмен у Львівській області, Леся Довганик – керівник Львівського обласного центру праці, Ольга Гринькевич – докторант економічного факультету ЛНУ ім. Івана Франка, та багато інших.

Пан **Роман Матис** (на правах модератора заходу) окреслив ключові питання дискусії. Він, зокрема, оприлюднив доступну інформацію про обсяги трудової міграції з України, висловив власне бачення її причин, зупинився на шляхах вирішення проблем міграції. Так, за оцінками незалежного Центру економічної стратегії (ЦЕС), створеного в Україні в 2015 році, - сказав пан Роман, в 2015-2017 роках на роботах за кордоном побувало 4 млн українських громадян. Це приблизно 16% трудового населення країни. За іншим джерелом – даними Держстату України з питань зовнішньої трудової міграції населення (обстеження проводилися з використанням методології МОМ в 2005-2008 рр., 2010-2012 рр. та 2015-2017 рр.), упродовж 2015-2017 років з метою заробітку за кордоном перебувало 1,3 млн українських громадян, на 100 тис. більше, ніж у 2010-2012 роках. Озвучуючи власні суб'єктивні спостереження, Р.Матис висловився, що реальні обсяги трудової міграції є більшими. Щодо впливу міграції на функціонування бізнес-компаній регіону (зокрема, з іноземним капіталом), пан Роман припустив, що у штаті їх працівників у середньому близько 8% є потенційними трудовими мігрантами. У світовій практиці критична маса трудової міграції становить 12%. Тобто, трудова міграція не є такою масштабною, як виглядає на перший погляд. Підприємства можуть виявляти потенційних трудових мігрантів серед своїх працівників, скерувати їх на власні дочірні компанії за кордоном, але чомусь не роблять цього. Очевидно, такі підприємства також мають проблеми з трудовою силою і в інших країнах.

Цікавими стали роздуми спікера щодо причин трудової міграції. «У моєму розумінні,- сказав пан Роман, трудова міграція з України до Польщі відбувається через процеси міграції робочої сили з Польщі до Німеччини, а там - до Британії і так далі. Одне з останніх досліджень з питань міграції свідчить про кілька ключових причин виїзду людей закордон. Перш за усе, це отримання грошей для задоволення поточних потреб. Мотивація доходу включає у себе три підгрупи цілей, зокрема, для одних – це бажання придбання житла, для других - купівля авто, зокрема, на польських «бляхах», ще інших – справляння весілля. Тобто бачимо, що задля задоволення цих потреб потрібний короткотривалий період. До другої групи трудових мігрантів варто віднести тих, хто прагне змінити життєву картинку. Наприклад, чоловіки/жінки, які хочуть «відпочити» від своїх других «половинок». Ця група також чисельна. Окрема група – це далекобійники. Це група людей, які заробляють приблизно 2,5 -3 тис. євро в місяць. Так, вони по дев'ять місяців живуть у фурах. Але, коли із заробленими грошима вони повертаються назад в Україну, то ведуть себе, як «боги». Вони не хочуть працювати, бо повернулись додому відпочивати. У четвертій групі варто об'єднати людей, які прагнуть подорожувати – це переважно молодь. Для них закордонні заробітки – це можливість побачити світ, познайомитись з іншими культурами та традиціями», - розповів Роман Матис.

З числа науковців, які тривалий час займаються дослідженнями проблемних питань української міграції була доктор економічних наук, професор кафедри теоретичної та прикладної економіки Інституту адміністрування та післядипломної освіти Національного університету «Львівська політехніка» **Уляна Садова**. Науковець висловила занепокоєння про те, що міграція з метою заробітку набуває нових форм та цілей – переїзду закордон назавжди. «Безсумнівно, міграція – це свобода вибору людини. Кожен з нас має право обирати умови свого життя та праці. Проте ми сьогодні говоримо про ті ризики для держави, які зумовлені втратою людського капіталу. Сьогодні традиційна економічна міграція трансформується. Адже люди намагаються не просто заробити гроші закордоном, а осісти там. Спершу вони переїжджають, а згодом забирають до себе сім'ю. Це безперечно небезпечний виклик для України. Адже в наслідок цього ми можемо втратити демографічний потенціал, людський капітал, традиції виховання, культурні цінності тощо. Та особливо хочу наголосити на сучасній п'ятій хвилі міграції, яка припадає на друге десятиліття 20 ст. і є за суттю освітньою. Нині молодь - зазначила Уляна Садова, у різний спосіб виїжджає за кордон. Хтось, щоб отримати вищу оплату праці, хтось більш якісну освіту, можливість краще комунікувати з подібними собі завдяки вивченню іншої мови. За її словами, Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» провели дослідження на цю тему серед студентів. Виявилось, що на останніх курсах понад 90 відсотків студентів, які вивчають будівництво та архітектуру, ІТ-технології, хімію тощо, заявляють, що хочуть їхати за кордон, щоб облаштувати своє життя там. Свого часу такими процесами була

пронизана Польща і місця, які там звільнилися, зайняли українські студенти і викладачі. До того ж, уряд Польщі створює сприятливі умови для цього, щоб мотивувати їх до еміграції (квоти, стипендії, заробітна плата та соціальні пакети і т.п.). Проте, на думку Уляни Садової, український уряд теж має робити певні кроки для того, щоб українські студенти залишалися в Україні. Потрібно створювати такий пакет соціальних послуг, який би втримав викладача і студента в Україні.

Ще одне питання, на яке звернула увагу Уляна Ярославівна – це потреба стратегічного планування розвитку території України, розробки програми відродження окремих галузей економіки (не лише IT-сфери та туризму), які б визначали «економічне обличчя» того чи іншого регіону.. Нові ринки праці вимагатимуть нової робочої сили. Відтак проблемою може стати питання, що робити з людьми, які будуть приїжджати до нас з азійських країн, як їх ввести у нашу культуру і т.п.

Органічним продовженням дискусії став виступ заступника директора Львівського обласного центру зайнятості **Оксани Іванчук**. Вона, зокрема, наголосила, що відсутність роботи нині стає щораз меншим чинником для міграції. Серед причин трудової міграції на першому місці стоїть низький рівень заробітної плати. Адже кількість вакансій в Україні зростає, але трудова міграція не зменшується.

Так, згідно з даними Державної служби зайнятості у Львівській області за останні два роки кількість вакансій зросла на 50%. З 8 тисяч вакансій, - 2/3 – потреба у робітничих кадрах, 1/3 – фахівцях з вищою освітою. «Служба зайнятості на ринку праці займає нішу приблизно 26 відсотків від загальної кількості прийнятих працівників. Тобто, реально потреба в персоналі є, роботодавці відчувають шалений кадровий голод. Зокрема, на Львівщині ми не можемо забезпечити кадрову потребу у швачках», – сказала Оксана Іванчук. За її словами, у Центрі зайнятості після завершення навчання зазвичай реєструються близько п'ять-шість тисяч випускників вищої школи, півтора-дві тисячі випускників професійно-технічних навчальних закладів.

Про мотиваційні чинники зайнятості персоналу розповіла HR-спеціаліст компанії «PriceWaterhouseCoopers» **Антоніна Курець**. «Наші працівники - - зазначила Антоніна Курець, не відчувають різниці між умовами праці тут в Україні і нашій компанії в Польщі. Це дає нам поштовх діяти далі, розвивати і планувати компанію на ринку праці. Ми дбаємо про гідну заробітну плату, студентам ми одразу пропонуємо оплату та офіційне працевлаштування з першого дня. Окрім цього - це річний бонус, який діє у нас. Та найбільшою мотивацією для працівників є атмосфера в компанії, гідне відношення, яке дозволяє не лише утримувати людей, але й розвивати компанію».

Нині у Львові набули найбільшого піднесення дві галузі: IT-технології та туризм. Саме на розвитку першої з них акцентував увагу **Володимир Сухий**, менеджер освітніх проектів львівського IT-кластеру. Загалом у Львові є 250 IT-компаній, в яких працює близько 20 тисяч працівників. Львівський IT-кластер також модернізує освіту у вишах Львова. Перша пілотна програма стартувала у Львівській політехніці у 2016 році. Минулого року відкрили одну програму у Львівській політехніці, і ще одну – в університеті ім. І. Франка на факультеті електроніки. Також були оновлені програми комп'ютерні науки і аналітика

даних на факультеті прикладної математики. Цього року у співпраці з вишами були оновлені ще чотири навчальні програми. «У нас що семестру є курс «Управління ІТ-проектами, або командна робота», с казав пан Володимир. Студенти діляться на команди і один семестр працюють над власним проектом. Проекти можуть бути різні – це розробка якогось сайту, додатку, «розумних» речей та пристроїв. Кожній команді ми надаємо ментора з ІТ-компанії, який і допомагає студентам реалізувати свій проект. Відповідно з кожним семестром студенти опрацьовують свої проекти краще, ментори розповідають своїм співробітникам про ці проекти, таким чином залучаємо ще більше ІТ-спеціалістів.» - зазначив Володимир Сухий. Тобто, у Львові вже є компанії, які повернуті обличчям до працівника, – створюють привабливу атмосферу у колективі, гнучкий робочий час, високий рівень оплати праці. Є такі, що переманюють студентів, які навчаються в Польщі, назад в Україну. Але таких компаній не так багато, тому питання, як втримати працівника в Україні, залишається актуальним і є дуже важливим для зростання економіки.

У роботі зустрічі активну участь прийняли представники бізнесу, громадські активісти Львівщини. Присутні, висловлюючи свою підтримку організаторам зустрічі, побажали на перспективу більше уваги звертати не на наслідки, а на причини міграції, шукати ефективні шляхи подолання проблем. На завершення Роман Матис зазначив, що «сьогодні найлегше кричати, що все пропало. Але сьогоднішня дискусія демонструє, що вирішення є і є можливості для того, щоб працювати в Україні, та області зокрема теж. Для компаній – це гідна заробітна плата та забезпечення базових професійних потреб працівників, для працівника особиста відповідальність».

***АКАДЕМІЧНА СПІЛЬНОТА ГАЛИЧИНИ ВІДЗНАЧАЄ
100-РІЧЧЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ***

«...Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестане учитись», - так писав видатний український філософ Григорій Сковорода. Нині, вітаючи українську академічну спільноту з 100-річним Ювілеєм, ці слова звучать особливо актуально. Адже ті люди, які посправжньому віддані справі Науки, створили нам це свято! Незважаючи на утиски, заслання, переслідування, вони синтезували інтелект нації, творити Славу Україні! Серед них – немало вихованців, працівників Львівської Політехніки.

Ніхто і ніколи не зможе відібрати у народу його пам'ять, переписати історію інтелігенції, яка нині приходить до нас у працях світової наукової спадщини, у творах мистецтва і культури, в назвах космічних тіл, арктичних станцій, інститутів, площ і вулиць...

Україна, як й сто років назад, має своїх фізиків і математиків, хіміків і біологів, медиків і мовознавців. Вони здатні модернізувати Україну. Наукові школи, котрі розвиваються з їхньою участю, є шансом для становлення молодих учених. Наша задача – зробити так, щоб на шляху реалізації креативних задумів академічної спільноти, новітня міграція людей, праці, капіталу не ставала чинником «занепаду» національної економіки, держави, суспільства.

У Західному регіоні України відбулося немало різних заходів з нагоди ювілейної дати. Західним Науковим Центром України був організований міжнародний конгрес «Науковий потенціал Західного регіону України у контексті міжнародного співробітництва: сучасний стан і перспективи розвитку» (19-20 листопада 2018 року). Відрадно, що у їх роботі прийняли участь закордонні гості, представники наукових шкіл різних галузей знань з Польщі, Угорщини, Словаччини, Австрії, Німеччини, США й інших країн світу. У рамках Конгресу було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію на тему «Наукові та освітні інституції Західного регіону України у контексті міжнародного співробітництва: сучасний стан і перспективи розвитку» (19 листопада 2018 р., Будинок Вчених), яка зібрала широке коло відомих вчених і науковців.

Вітаючи присутніх, на конференції виступили голова Західного наукового Центру НАНУ і МОНУ, доктор фізико-математичних наук, академік Зіновій Захарчук, керівник «Представництва Польської академії наук у Києві», професор Генрік Собчук (Henryk Sobczuk), професор Європейського інституту післядипломної освіти (Словаччина) Йозеф Затько (Jozef Zaf'ko).

Розгорнуті доповіді про стан, особливості розвитку галузевих наук на сучасному етапі державотворення України виголосили директор ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» (Львів) професор д.е.н. Василь Кравців («Регіональна політика в Україні: актуальні проблеми та завдання економічної науки»); професор Люблінської філії Польської академії наук Еугеніуш Красовський (Eugeniusz Krasowski) («Działalność Oddziału PAN w Lublinie w rocznicę 20-lecia istnienia. Współpraca naukowa Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa PAN Oddział w Lublinie i

uniwersytetami z Ukrainy»); professor of the Institute of Logistics and Production Engineering (Угорщина) Ласло Тот (Laszlo TÓTH), («Facts and Figures in Western Ukrainian – Hungarian Scientific Cooperation in Engineering Sectors»); професор Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (Львів) д.іст.н. Микола Литвин («Львів історичний: наукові осередки і школи, здобутки та перспективи досліджень»); професор Люблінської філії Польської академії наук. Jozef Kolodziej (Юзеф Колодзей), («Wspolpraca Komisji Agrometeorologii i Klimatologii Stosowanej PAN Oddział w Lublinie z placówkami naukowymi na Ukrainie»); професор Інституту фізики конденсованих систем НАН України (Львів), чл.-кор. НАН України Юрій Головач («Фізика складних систем: досвід міжнародної співпраці в умовах фінансової скрути»).

Львівську Політехніку представила на науковій конференції професор кафедри теоретичної та прикладної економіки ІАПО, керівник НДЦ «ДЕМОС» д.е.н. Уляна Садова. У виступі на тему «Міграція в умовах глобальних і національних викликів ХХІ століття: український контекст» вона згадала про історичні, соціально-економічні, політичні витoki української міграції, навела приклади її сучасних інтелектуальних форм, окреслила геокультурні аспекти виникнення нової міграційної ситуації, визначила роль міграційного капіталу у динаміці структурних зрушень ВВП України, наголосила на глобальних трендах цього явища, гострій потребі захисту українських трудових мігрантів за кордоном, а також підвищенні ефективності робіт з реалізації державної політики реєміграції співгромадян до України.

Конференція завершилася цікавими й плідними дискусіями, обміном думками й контактами, запрошеннями до співпраці, участі у спільних міждисциплінарних проектах.

Усі учасники заходу прийняли участь у величній Академії з нагоди ювілейної дати української науки, яка проходила у Львівському оперному театрі імені Соломії Крушельницької.

Високодостоїнну президію було представлено в особі доктора фізико-математичних наук, професора, академіка НАН України Ігоря Юхновського, голови Західного наукового центру Національної академії наук України, академіка НАН України, професора, доктора фізико-математичних наук Зіновія Назарука і доктора фізико-математичних наук, академік НАН України

В'ячеслава Богданова. Надзвичайно щире вітальне слово виголосив Голова ради ректорів Львівщини, ректор НУ «Львівська політехніка», доктор технічних наук, професор Юрій Бобало.

Отримавши численні нагороди і відзнаки присутні мали нагоду отримати чудові емоції від виступів самодіяльних колективів.

Відрадно, що Львівська політехніка і на творчій ниві є краща з кращих. Великі слова подяки за це асłużеному працівнику культури України, відміннику освіти України, директору Народного дому «Просвіта» Національного університету «Львівська політехніка» Степану Шалаті.

Довідка:

Наукове товариство ім.Т.Шевченка (НТШ) утворене в 1873 році у Львові, зліквідовано у 1939 р. Відновила свою діяльність 1947 р. та США (де відоме як Shevchenko Scientific Society), а з 1989 і на території України. Очолювалося М.Грушевським у 1897-1913 рр. **Українська наукове товариство (УНТ)** – засноване у Києві 1907 р. з ініціативи М.Грушевського (і під його головуванням) за зразком Наукового товариства ім.Шевченка. В 1921 році з ініціативи влади увійшло до складу УАН.

Українська Академія наук у Києві (УАН) – нині Національна Академія Наук України (НАНУ) – засновна 27 листопада 1918 року. Її першим президентом було обрано академіка В.Вернадського.

«ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТЬНОГО ПРОЦЕСУ У ЗПТО ЛЬВІВЩИНИ: РОЛЬ МОНІТОРИНГУ КАР'ЄРИ ВИПУСКНИКІВ»

НДЦ «ДЕМОС»

Робоча зустріч з реалізації Проекту регіонального розвитку

“Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників закладів вищої та професійно-технічної освіти прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення” (28 листопада 2018 р.)

На Львівщині з ініціативи обласної державної адміністрації з 2018 року реалізується Проект загальнодержавної програми регіонального розвитку України у рамках секторальної підтримки ЄС “Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників закладів вищої та професійно-технічної освіти прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення”, який єднає потенціал науковців НУ «Львівська політехніка» (НДЦ «Демос»), ЛНУ імені Івана Франка (кафедра статистики), ДУ «Інститут регіональних досліджень імені Мар'яна Долишнього НАН України».

Про значимість цього Проекту для регіону й цілої України не раз йшлося на форумах, конференціях, нарадах різного рівня за участю Міністра освіти і науки України п. Лілії Гриневич, заступника МОН України п. Павла Хобзея, очільника Львівської ОДА п.О.Синютки, заступника Голови ЛОДА п. Романа Филипівца, начальника Департаменту освіти і науки ЛОДА п. Любомири Мандзій, Голови Ради ректорів Львівщини п. Ю.Бобала та багатьох інших відомих посадових осіб. Чергова зустріч виконавців Проекту відбулася наприкінці листопада з працівниками ЗПТО області, яка проходила в рамках семінару-наради, організованої спільно з Науково-методичним центром професійно-технічної освіти у Львівській області на тему «Шляхи вдосконалення організації освітнього процесу у ЗПТО Львівщини» (27 листопада 2018 р., м. Львів, Львівське вище професійне училище харчових технологій).

Загалом тематика зустрічі була дуже широка – від вступного слова п. Мандзій Любомири Степанівни та виступу директора НМЦ ПТО у Львівській області п. Бобка Володимира Миколайовича (ознайомлення присутніх з планом роботи на 2019 рік) до презентацій таких питань як «Впровадження елементів дуальної освіти в систему підготовки робітничих кадрів у ЗП(ПТ)О» - начальник відділу ДОН ЛОДА Мураль Михайло Іванович, «Формування єдиних підходів до розроблення освітніх програм та ведення навчально-методичної документації у ЗП(ПТ)О» - заступник директора НМЦ ПТО у Львівській області Рибак Наталія Богданівна. Цікавою і водночас інформативною була доповідь методиста НМЦ ПТО у Львівській області Тимоць Мирослави Володимирівни «Про підсумки проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі

повної загальної середньої освіти для учнів ЗП(ПТ)О та підготовка до проведення ЗНО в 2019 році».

Друга частина зустрічі була повністю присвячена проблемним питанням реалізації Проекту “Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників закладів вищої та професійно-технічної освіти прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення”. Керівник Проекту д.е.н., проф. НУ «Львівська політехніка» Садова Уляна Ярославівна звернула увагу присутніх на його актуальність, значимість у контексті ризиків, пов’язаних із змінами попиту на професійну освіту (з урахуванням демографічних прогнозів), очікування роботодавців відповідно до зміни структури зайнятості населення Львівщини. Навівши коротку характеристику Проекту, вона перейшла до постановки завдань дослідження на першому етапі його реалізації.

Про методичний інструментарій Проекту, а саме презентацію анкет для опитування випускників та роботодавців, детально розповіла доктор економічних наук, доцент ЛНУ імені Івана Франка **Ольга Гринькевич**. Вона згадала про міжнародний досвід реалізації подібних проектів, чітко означила особливості структури та змісту анкет, закликала усіх присутніх виступити у ролі експертів з метою вироблення найбільш якісного методичного інструментарію формування моніторингу кар’єри випускників, а також назвала найбільші ризики, які можуть знизити ефективність роботи.

У ході семінару-наради усі присутні отримали проекти анкет для опитування випускників ЗПТО і ЗВО та роботодавців, щодо змісту яких відбулася плідна дискусія. Співорганізатори заходу - представники НДЦ «Демос» НУ «Львівська політехніка» (доцент кафедри ТПЕ к.е.н. Степура Т.М., доцент кафедри ТПЕ к.е.н. Скорик Г.І., студенти кафедри ТПЕ М.Левочко, Ю.Новіцька та ін.) щиро вдячні усім присутнім за проявлений інтерес до пошуку шляхів спільного вирішення проблем становлення системи обліку працевлаштування випускників ЗПТО і ЗВО, формування дієвої платформи вдосконалення організації освітнього процесу в Україні.

НАУКА НА ДОПОМОГУ БІЗНЕСУ: ВІД ІДЕЙ ДО СПІЛЬНОЇ ПРАЦІ

(за результатами зустрічі з роботодавцями Львівщини з питань працевлаштування випускників ЗВО і ЗПТО і формування регіонального замовлення на їх підготовку, 30 листопада 2018 року)

Останній день львівської осені 2018 року став напрочуд продуктивним в плані співпраці представників науки та керівників бізнесу регіону. Свідченням цьому стало проведення у Західному науковому центрі НАН України та МОН України робочої зустрічі команди Проекту регіонального розвитку «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення», який фінансується з державного бюджету України у рамках секторальної підтримки ЄС з роботодавцями Львівської області.

Робота зустрічі проходила за планом, наперед погодженим з керівництвом Львівської обласної державної адміністрації (ЛОДА), Західного наукового центру НАН України та МОН України, ДУ «Львівська політехніка», а від сторони бізнесу – з керівництвом Львівського обласного об'єднання організацій роботодавців (ЛОООР). Оскільки організована вона була у приміщенні ЗНЦ НАНУ та МОНУ, то на правах господаря вступне слово взяв к.т.н., доц. Олег Дмитрович Зинюк. Він висловив зацікавлення ЗНЦ НАНУ у процесах, що мають дотичність до функціонування Національної Академії Наук та Міністерства освіти і науки України, закликав до обговорення різних громадських ініціатив й нормативних документів, котрі потребують спільних зусиль влади, науки і бізнесу, запросив усіх присутніх до продуктивної роботи й до розробки конкретних пропозицій за результатами засідання.

З коротким словом виступив також в.о. директора Департаменту економічної політики Львівської державної обласної адміністрації Андрій Богданович Кісера, який назвав основні тенденції розвитку економіки Львівщини, вказав на зростання інвестиційної активності у регіоні, на приріст експорту продукції, на наявність іноземних підприємств і їх готовність вкладати кошти у розміщення виробництв на Львівщині й надалі. «Усі ці економічні тенденції, - акцентував увагу присутніх пан Андрій, - стикаються з

однією проблемою – дефіцитом у регіоні кваліфікованої робочої сили». Від імені державної влади посадовець висловив готовність усіма силами підтримати співпрацю з вирішення піднятої проблеми, заради якої зібралися.

Від імені НУ «Львівська політехніка» виступив проректор з науково-педагогічної роботи, к.т.н., доц. Р.О.Корж. Роман Орестович нагадав учасникам засідання, що у політехніці вчиться 36 тисяч студентів, котрі обов'язково рано чи у перспективі вийдуть на ринок праці. Для того, щоб майбутні фахівці не виїжджали за межі країни, він закликав роботодавців тісніше співпрацювати з освітянами в плані формування навчальних планів, стандартів освіти відповідно до вимог ринку праці. Він закликав до неформального підходу при організації та проведенні виробничих практик, котрі студенти проходять на підприємствах, до пошуку можливостей підвищення зарплати для молодих працівників.

Зацікавлено і, водночас, з висловленням занепокоєння щодо наростаючого дефіциту фахівців на регіональному ринку праці звернувся до присутніх виконавчий директор Львівського обласного об'єднання організацій роботодавців Львівщини к.т.н. Михайло Степанович Яворський, який закликав соціальних партнерів до більш відчутної взаємодії у сфері вирішення актуальних проблем забезпечення економіки Львівщини високопрофесійними кадрами.

Основна частина зустрічі проходила у надзвичайно динамічній і конструктивній формі. Учасники засідання мали можливість детально ознайомитися з Проектом, заслухавши дві доповіді - керівника Проекту, професора НУ «Львівська політехніка» *д.е.н. Садової Уляни Ярославівни* на тему «Моніторинг кар'єри випускників в системі управління вищою і професійною освітою: інтереси роботодавців» та співпромоутера Проекту, доцента Львівського національного університету імені Івана Франка *д.е.н. Гринькевич Ольги Степанівни* на тему «Методичний інструментарій для формування регіонального замовлення на підготовку фахівців і робітничих кадрів у Львівській області». У першому виступі присутнім було популярно доведено, чому моніторинг кар'єри випускників настільки є актуальним для України та її регіонів, що можна зробити у ситуації, яка склалася, саме у Львівській області, як зміниться попит з боку бізнесу на професійну освіту економіки Львівської області, які конкретно інтереси роботодавців можна буде задовольнити за умови успішної реалізації проекту, та інші моменти.

У другому виступі було озвучено зарубіжний досвід побудови систем моніторингу правцевлаштування випускників на ринку праці, репрезентовано результати авторських розрахунків демографічного прогнозування показників вступу молоді у ПТНЗ Львівської області до 2030 року, детально виписано методичний інструментарій формування регіонального замовлення на підготовку фахівців і робітничих кадрів у Львівській області, поінформовано що уже вдалося зробити на підготовчому етапі дослідження. Усі присутні отримали взірці анкет для обстеження роботодавців на предмет працевлаштування випускників ЗВО і ЗПТО Львівської області та рівень їхньої підготовки за оцінками роботодавців. Формуляри анкет були протестовані експерним середовищем на коректність постановки запитань та повноти збору інформації відповідно до потреб вирішення актуальних проблем ринку праці.

Далі виконавчий директор Львівського обласного об'єднання організацій роботодавців *Михайло Яворський* розказав про практику проведення тристоронніх зустрічей (влада – освіта – роботодавці) у регіоні та активний діалог довкола питань визначення потреби у робітничих кадрах і збалансування

регіонального ринку праці. «У результаті станом на сьогодні підписана відповідна територіальна угода на 2017-2020 рр», - сказав Михайло Степанович.

По завершенні презентацій у залі розпочалося жваве обговорення піднятих питань. Цікава дискусія розгорнулася щодо стану та перспективних шляхів розвитку взаємодії системи освіти та бізнес середовища у регіоні. Зокрема, заступник голови ЛОООР, голова Львівської обласної організації роботодавців машинобудівної та приладобудівної галузей, генеральний директор державного підприємства «Аргентум» *Василь Срібний* зазначив, що підготовка кадрів повинна базуватись на потребах тих сфер і галузей, котрі розвиваються у регіоні і мають перспективу стати драйверами економіки у майбутньому. Доповідач доволі емоційно наголосив на проблемі відсутності співпраці закладів вищої і професійно-технічної освіти з роботодавцями в питаннях формування потреби у підготовці професійних кадрів із врахуванням вимог ринку праці. Сьогодні училища машинобудівного напрямку, як зазначив *Василь Михайлович*, не мають ліцензії на підготовку більше 10 спеціальностей. Наголосив на актуальності розрахунку потреби у робітничих кадрах для Львівського регіону, особливо у галузі автобусобудування. Заступник голови ЛОООР, член наглядової Ради ПрАТ "Львівський електроламповий завод "ІСКРА" *Павло Приставський* підтримав виступ пана *В.Срібного* й підкреслив вирішальну роль влади у вирішенні питань формування регіонального замовлення на підготовку кадрів.

Голова Асоціації приладобудівних підприємств Львівщини *Ігор Секелик*, озвучив необхідність посилення політики захисту національного товаровиробника і підтримки внутрішнього ринку. *Ігор Дмитрович* наголосив, що саме машинобудування – локомотив розвитку вітчизняної економіки, котрий в змозі підняти інші галузі промисловості.

Член Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України, Голова регіональної ради підприємців у Львівській області, віце-президент Конфедерації ділових кіл Львівщини *Ростислав Сорока* окреслив цілу низку проблем кадрового забезпечення у будівельній індустрії, висловив переконання щодо перспективи кластерних форм організації підприємництва як важливого інструменту регулювання змін Львівщини, згадав про нещодавню презентацію створення у регіоні промислового ХАБу. Голова Асоціації «Кластер Будіндустрія» *Ростислав Вороновський* розповів про досвід співпраці Асоціації з навчальними закладами Львівщини, а також згадав про результати кількісного обстеження роботодавців та працівників “Аналіз професійних навичок у секторі будівництва Львівської області (з точки зору багаторівневого державного управління професійно-технічної освіти)», що були отримані у рамках виконання Проекту децентралізації професійно-технічної освіти за підтримки Європейського Фонду Освіти (ETF).

Президент Асоціації роботодавців Львівської області *Зеновій Бермес* вказав на гостру проблему розвитку фермерства в Україні через дефіцит фахівців у цій сфері (якщо у нас працює 45 тис. осіб, то у Польщі – 1 млн. 400 тис. осіб), відмітив низький рівень підтримки фермерства у регіонах (на Львівську область у 2018 році з державного фонду було виділено лише 2 млн. грн.), про неефективність регіональної економічної політики в нових умовах.

Директор Львівського обласного молодіжного центру праці *п.Леся Довганик* детально зупинилась на потребах та цінностях сучасної молоді, на формуванні нового типу працівника – активного, мобільного і незалежного. Леся Матвіївна згадала про низьку інноваційну активність вітчизняних підприємств та їх низьку привабливість як роботодавців, «в результаті чого, - як зазначила доповідач, вітчизняна освіта готує кваліфіковані кадри для інших країн». Вирішення цих проблем Леся Матвіївна вбачає у більш активній позиції громадськості та бізнесу в лобюванні своїх інтересів.

Керівник ГО «Аналітичний Центр «Експертт-група» розкрив проблему брендовості різних професій і просування окремих категорій працівників на ринку праці.

Проректор з науково-педагогічної роботи НУ «Львівська політехніка», к.т.н., доц. Р.О.Корж, а також заступник директора ІАПО НУ «Львівська політехніка» к.ф.-м.н. Р.Квіт підняли проблему вартості оплати праці в Україні як фактора «виштовхування» робочої сили і міграційної привабливості ринків праці розвинутих країн.

Підтримуючи попередників, в.о.директора Департаменту економічної політики ЛОДА *Андрій Кісера* запропонував чітко структурувати сфери відповідальності за представленим проектом і врахувати вимоги та зауваження усіх зацікавлених сторін. У доповнення виконавчий директор ЛОООР *п.Михайло Яворський* висловив прохання налагодження продуктивного соціального діалогу представників науково-освітнянського середовища, органів виконавчої влади та громадських організацій з роботодавцями Львівщини.

Організатори зустрічі відповіли на численні питання щодо технічних речей організації майбутнього дослідження, висловили своє бачення з питань формування регіонального замовлення на підготовку фахівців і робітничих кадрів у Львівській області. Усі присутні отримали інформацію про відкриття демонстраційного Сайту Проекту IntellectLviv.com, над створенням якого працювали його автори *Ростислав Малинич, Віталій Міджак*, а також працівник НУ «Львівська політехніка» *Мар'ян Селюченко* (ІТРЕ). Подякувавши усім учасникам зустрічі за плідну роботу, керівник Проекту *Уляна Садова* висловила щирі слова підтримки і вдячності за командний дух роботи НДЦ «ДЕМОС», виконавцям Проекту «І етап» (д.е.н. *Ользі Гринькевич* – ЛНУ імені Івана Франка, к.геогр.н. *Роману Теслюку*, к.е.н. *Ользі Левицькій*, к.е.н. *Мар'яні Біль*, к.е.н. *Марії Бачинській* - ДУ «ІРД імені Мар'яна Долішнього НАНУ», к.т.н. *Олегу Сорочаку*, к.е.н. *Тетяні Степури*, к.е.н. *Галині Скорик* – НУ «Львівська політехніка», к.е.н. *Лесі Данилюк* - ЛІПрАТ «ВНЗ МАУП»). Додатково вона відзначила допомогу у проведенні заходу з боку студентів НУ «Львівська політехніка» (магістрів кафедри ТПЕ ІАПО - *Юлії Новіцької, Анастасії Степури, Мар'яни Левочки, Сергія Голубицького*).

НДЦ "ДЕМОС"

Садова У.Я., Бідак В.Я.

УКРАЇНЬСЬКА ГЕОГРАФІЧНА НАУКА: ВІД ІСТОРИЧНИХ ДЖЕРЕЛ ДО СУЧАСНОСТІ

За результатами роботи круглого столу до 110-річниці з дня народження професора Опанаса Ващенка - Львів, 13 грудня 2018р.

У грудні 2018 року українська географічна наукова спільнота та й загалом культурологічна громадськість міста Львова, а також відомі вчені Києва, Харкова, Одеси, Тернополя, Чернівців, Умані, Черкас, Рівного, інших регіонів України відзначали 110 річницю від дня народження визначного українського вченого–економіко-географа, картографа, почесного члена Українського географічного товариства, організатора й довголітнього керівника кафедри економічної географії Львівського національного університету імені Івана Франка, організатора Львівської школи економіко-географічної науки, доктора географічних наук, професора Опанаса (Афанасія) Трохимовича Ващенка (1908-1984). З цієї нагоди у стінах його рідного Львівського національного університету імені Івана Франка (географічний факультет) був організований Всеукраїнський науковий семінар «Суспільна географія: наукові традиції і сучасні виклики». Відрадно, що до роботи у його тематичних засіданнях було запрошено викладачів та студентів НУ «Львівська політехніка». Безпосередню участь взяли керівник НДЦ «ДЕМОС» д.е.н., проф. Садова У.Я., а також постійні учасники його заходів к.е.н., доц. Степура Т.М., к.е.н., н.сп. Бачинська М.В., к.е.н., ст. н.сп.Левицька О.О. та ін.

Засідання круглого столу проводилися у формі кількох секцій, зокрема, під рубриками «Професор Опанас Ващенко – людина, учений педагог»; «Теоретичні і прикладні проблеми суспільної географії»; «Проблеми демосоціально- і політико-географічних студій».

Розпочав роботу першого засідання колишній учень професора О.Ващенко, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Міжнародної премії імені Івана Франка, завідувач кафедри економічної і соціальної географії Університету доктор географічних наук, професор Олег Шаблій. Саме він, як господар урочистостей, виступив з блискучою промовою на тему «Професор Опанас Ващенко: внесок у теорію, методологію і методику суспільної географії». У вступному слові він, зокрема, підкреслив, що «...для нас adeptів сучасної науки визначний учений-географ професор Опанас Ващенко став прикладом жертвовного служіння науці і науковому прогресу». Дуже цікавими стали для учасників дійства факти з життя українського ученого О.П.Ващенко. Адже він не тільки керував неповних 40 років кафедрою економічної і соціальної географії ЛНУ імені Івана Франка (1945-1984), а й був деканом географічного факультету цього освітнього закладу (1945-1950 рр.). Організаторська діяльність проф. О. Т. Ващенко була чинником становлення і розвитку географічної освіти і науки у Західному регіоні України у другій половині ХХ ст. Звичайно, за словами проф. Шаблія, це здійснювалося під жорстким ідеологічним пресингом на всю систему підготовки та виховання освітянських і наукових кадрів. Будучи вихідцем із сходу України, О. Ващенко вміло оминав ідеологічні бар'єри, вдумливо плекав і оберігав кадри із західних областей. Уважно стежив за розвитком національної географічної науки, постійно перебував на її передових теоретичних і методологічних позиціях. Його внесок у теорію науки безцінний. Особливо в теорію і методологію економічного районування, територіального комплексування, історію розвитку географії в Україні. У ході семінару проф. Шаблій зазначив, що наприкінці ХХ ст. - на початку ХХІ ст. географічна наука вступила у постмодерний період свого розвитку. Змінились її парадигми з фізіо- й антропоцентризму (що домінували ще донедавна та й подекуди панують до цього часу), на парадигми екологізму й ноосферизму. У зв'язку з цифровою революцією з'явилися нові об'єкти дослідження (і концептуальні, і віртуальні).

Серед учасників семінару була родина вченого (перш за усе, діти - Віталій Ващенко, Тетяна Коропецька), а також багато учнів проф. О. Ващенко. Доволі численною була когорта науковців з академічної сфери. Йдеться про представників Львівської школи регіоналістики, працівників ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» (д.е.н., проф. В.С. Кравців, д.геогр.н., проф. С.М. Писаренко, д.е.н., проф. Л.Т. Шевчук, к.е.н., ст.н.сп. В.Я. Бідак та ін.

З позиції сучасності особливо актуальною стала робота третьої секції, на якій були представлені такі доповіді як «Перспективи формування та реалізації Балто-Середземноморської геополітичної стратегії України» (Юрій Кисельов, Сергій Сонько (Умань), Олександра Вісьтак (Львів)), «Урбаністична географія України в контексті світового дискурсу» (Костянтин Мезенцев (Київ)) та інші. Окремо слід вказати на тему «Українська міграціологія в умовах глобальних і національних викликів ХХІ століття» (Уляна Садова, Роман Теслюк,

Володимир Бідак (м.Львів)), з доповіддю по якій виступила керівник НДЦ «ДЕМОС» НУ «Львівська політехніка» д.е.н., проф. Уляна Садова. Окреслюючи основні проблеми розвитку понятійно-термінологічного й методичного апарату даної науки, порівнюючи стан міграційної ситуації в Україні й інших держав світу, вона детально зупинилася на міграційних ризиках, про які говорить світ, на питаннях методології обстежень міграційної активності населення, вказала на історичні постаті, котрі були й залишаються фундаментом українського міграційного наукового дискурсу. До речі, міграційна тематка звучала на семінарі у різних ракурсах. Привертає увагу робота молодих учених, зокрема дослідження Ігора Бараняка, Марії Бачинської «Міграційна привабливість України та Німеччини як фактор формування регіональних ринків праці».

За матеріалами семінару організатори випустили збірник наукових праць під назвою «Суспільна географія: наукові традиції і сучасні виклики». У ньому, окрім висвітлення традицій освоєння і вивчення наукової спадщини проф. О. Ващенко, подано статті теоретичного та прикладного характеру, з аналізом стану та перспектив розвитку суспільної географії, численні праці авторів різного демосоціального і політико-географічного спрямування.

За результатами роботи учасниками семінару були вироблені рекомендації, котрі стосуються реалізації інноваційних поглядів на місце суспільної географії та її сучасних тенденцій в системі географічних наук. Під час семінару працювала виставка наукових праць проф. О.Т. Ващенко, а також публікацій членів кафедри економічної і соціальної географії УНУ імені Івана Франка (1985-2018).

На завершення організатори дійства подякували родині Опанаса Трохимовича за участь у заході, усім присутнім за хороші доповіді, побажали творчих успіхів і добрих результатів у майбутньому.

